

Obreria de Santa Cristina

BUTLLETÍ INFORMATIU

Santa Cristina 2016
Festa Major de Lloret

Obreres 2015

2016

Primera Obrera: PAULA BLANCH FÀBREGAS
Segona Obrera: MARTA ESQUEU CASALS
Tercera Obrera: JÚLIA MARTÍNEZ CLARÀ
Quarta Obrera: MIREIA JOLIS ROSELL

Disseny de la portada:
AG Cantalozella
 Fotografies:
M. Assumpció Comas
Salvador Palauelmàs
Arseni Frigola
José Carlos Costa
SAMLM

Obreres 2016

Arseni Frigola Bosch
Obrer Major

És al final de la tarda i el sol ja és post. Sóc a la plaça del Pi de Santa Cristina, per fer les darreres fotografies per enllestir el butlletí que teniu a les mans, tan sols se sent el piular dels ocells i tènues veus llunyanes d'alguns turistes, als qui perdonem la gosadia de trencar per uns instants la placidesa màgica que es respira en l'ambient. A dins a mar, a poca distància de la platja de Santa Cristina, veig el llagut del Club de Rem que està entrenant. Està quiet, els rema pràcticament horitzontals per sobre l'aigua, una aigua completament calma, la barca s'observa pràcticament immòbil, intueixo que el timoner està donant les últimes instruccions als vogadors. De sobte, lentament, pausadament, comencen a submergir els rema dins l'aigua i progressivament augmenten el ritme fins fer navegar la barca per l'aigua encalmada a gran velocitat. L'esforç és màxim, els vogadors es veuen fortament sincronitzats, vinclant l'esquena a tocar de la bancada que tenen al seu darrere, i així segueixen una bona estona. Mentalment, segurament suggestionat per l'atmosfera que m'envolta, començo a repassar els detalls que manquen per preparar la diada de Santa Cristina, com qui fa un examen de consciència. Repassant tot el que ja està en marxa i planificant tot el que encara falta per engegar. Passant llista, intentant no deixar-me cap detall. Els obrers tenim una responsabilitat més directa per organitzar els actes al voltant de la festa,

però per sort comptem amb molts socis de l'Obreria que ens ajuden en aquesta tasca, i amb persones i empreses que sense formar part de l'entitat, desinteressadament i amb total predisposició, posen al servei de l'Obreria temps i mitjans. A tots ells, als meus companys de junta, als socis i als col·laboradors en tots els sentits, vull donar-los les gràcies. Sense aquest gran equip seria molt difícil reeixir amb èxit.

En el moment que faig aquest escrit, estem com els vogadors, pràcticament aturats, preparant i planificant la festa, lentament ens anirem posant en marxa i en pocs dies anirem a tot drap, fins arribar a la fita del 24 de juliol. Espero i desitjo que l'esforç de tots plegats culmini en una gran Festa Major, que puguem viure un any més uns actes plens de sentiments, perquè per als lloretencs Santa Cristina és fonamentalment això: sentiment.

Amb l'anhel que sapiguem transmetre aquest sentir a les generacions futures, i recordant a tots aquells que el van tenir tant arrelat i ja no estan entre nosaltres, alguns prematurament; amb la voluntat d'anar fent camí plegats, per mantenir les nostres tradicions, aprofitant les oportunitats que el present ens dona per adaptar-nos a les noves realitats per tal de renovar-nos pensant en el futur, us desitjo que passeu una bona diada de Santa Cristina i una bona Festa Major.

Que Santa Cristina ens doni salut a tots. ■

Jaume Dulsat i Rodríguez
Alcalde de Lloret de Mar

Benvolguts, benvolgudes,

Cada temporada d'estiu, especialment quan acaba el juny i entrem al juliol, els lloretencs i lloretenques –i també, ho podem dir amb orgull, visitants i persones que gaudeixen de les seves segones residències a la nostra vila– esperem impacients que arribi la Diada de Santa Cristina, una parada a l'estiu que convida a un retrobament festiu amb família i amics.

L'ermita de Santa Cristina i el seu entorn és un dels indrets emblemàtics de Lloret de Mar. Més enllà del seu innegable valor paisatgístic, natural i cultural, per als lloretencs i lloretenques és una part de la nostra biografia personal i col·lectiva.

Que aquest sentiment de pertinença s'hagi traslladat de grans a joves, de pares a fills, és un valor que ens enorgulleix especialment i que demostra la

gran feina duta a terme per l'Obreria de Santa Cristina –amb la col·laboració de l'Ajuntament i altres entitats com la Cofraria de Sant Elm– en dos vessants: mantenint les tradicions i, per tant, la nostra història com a poble; i incorporant activitats que han acostat aquesta Diada a les noves generacions i, per tant, han fet fàcil aquesta estimació. En serien exemples la regata de llaguts "S'Amorra, amorra" que acompanya la processó o el Ball de Plaça de concurrència popular en què participen els nens i nenes més petits.

Enguany l'Obreria de Santa Cristina ha fet un pas més en aquest projecte per compaginar passat, present i futur, i per primer cop a la seva història ha incorporat una dona a la seva Junta d'Obrers. Mitjançant aquestes línies, volem felicitar l'Ester Mas i Marquès per aquest nou càrrec i l'Obreria de Santa Cristina per l'assumpció de nous reptes.

Bona Festa Major! ■

Mn. Josep M. Castellà i Marçet
Rector. Parròquia de Sant Romà

Tot Lloret, però especialment la nostra Parròquia, es prepara per celebrar, un any més, la Festa Major de Santa Cristina.

No és cosa només de l'Obreria, ni de quatre devots de la santa Màrtir de Bolsena. És cosa de tota la Parròquia. Parròquia i Ermita estan estretament relacionades.

No podem pas imaginar-nos l'activitat religiosa de l'Ermita sense el treball que es fa des de la Parròquia. Devoció, fe i tradició són aspectes que cal fomentar, alimentar i fer créixer. I puc assegurar que és un treball que es duu a terme des de la comunitat parroquial. Fem-hi una mirada:

- La meitat de les Primeres Comunions d'aquest any han triat l'Ermita de Santa Cristina per celebrar-hi la Missa.
- Dels 31 casaments "per l'Església" que hi ha previstos per aquest any, 23 han triat Sant Cristina.
- Aquest any, que la Festa de Santa Cristina cau en diumenge, suprimim alguna Missa al poble per poder-nos traslladar, en processó, fins a l'Ermita.

- El Sr. Bisbe, cap i responsable de totes les Parròquies del Bisbat de Girona, ja ens té acostumats a veure'l, presidint la celebració litúrgica d'aquesta Festa.

Em sembla evident, doncs, que Santa Cristina i la Parròquia fem camí junts.

Aquest any 2016 començarem la festivitat el dissabte, dia 23, vigília de Santa Cristina, amb la celebració del centenari de la inauguració de la Capella del Santíssim de l'Església Parroquial, veritable joia del modernisme català i, probablement, un dels llocs més fotografiats de la nostra Vila.

La devoció, al llarg dels segles, ha aixecat ermites, capelles i esglésies en aquestes terres de Lloret. La fe i la devoció que es va educant tot l'any al caliu de la Parròquia, té uns moments especials per expressar-se i manifestar-se a l'Ermita de Santa Cristina.

El dia 24, de bon matí, portarem la imatge de la Santa des de la Parròquia fins a l'Ermita, celebrarem la nostra fe, i tornarem a la Parròquia, on les imatges de Santa Cristina i Sant Romà ens contemplen sempre que ens hi reunim.

Bona Festa Major! ■

Festa Major 2016 Programa d'actes

Actes organitzats i patrocinats per l'Obreria de Santa Cristina

Dissabte, 23 de juliol

Vigília de Santa Cristina

- A les 22 h** “**PASSADA**” dels Obrers de Santa Cristina pels principals carrers del poble, anunciant la festa.
- A les 22.30 h** Sorteig de l'**ordre de sortida** dels llaguts de la regata de Santa Cristina.
- TOQUEN A CÓRRER** popular i a continuació **AUDICIÓ DE SARDANES** per l'ORQUESTRA BISBAL JOVE, a la plaça de la Casa de la Vila.

Diumenge, 24 de juliol

Festa de Santa Cristina

- A les 7.30 h** “**PASSADA**” dels Obrers de Santa Cristina, anunciant la sortida de la processó.
- A les 8 h** Sortida de la **PROCESSÓ** de l'església parroquial fins a la platja, per anar, per mar, a l'ermita de Santa Cristina.
- Celebració de la **regata de llaguts** “**S'AMORRA, AMORRA**”, en acabar el cant de la “Salve”.
- Tot seguit, en el santuari, **MISSA SOLEMNE**, amb acompanyament del cor parroquial “Alba de Prima”.
- Veneració de “Sa Relíquia” i cant dels goigs.
- Estofat tradicional**, a la sortida, a la plaça del Pi, ofert als mariners, vogadors i autoritats convidades.
- A les 12 h** Tornada de la **PROCESSÓ** a la platja de Lloret.
- Segona versió de la regata “S'AMORRA, AMORRA”** amb els llaguts amb tripulacions femenines. Processó fins a l'església parroquial.
- A les 19.30 h** **BALL DE PLAÇA** o “**DANSA DE LES ALMORRATXES**” per les quatre parelles d'Obrers de Santa Cristina, davant de la Casa de la Vila.
- A les 20 h** **AUDICIÓ DE SARDANES** a la mateixa plaça de la Casa de la Vila, per l'ORQUESTRA BISBAL JOVE. ■

Ordre de la **processó** de Santa Cristina

Anada i tornada

Anada, de la parròquia a la platja de Lloret

1. **CREU**
Escolans i tres pendons antics
COR ALBA DE PRIMA
2. **Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Casinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
Bandera de Sant Elm, blau fosc (Confraria de Sant Elm)
Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
3. Bandera BLANCA I VERDA - LLORET
AJUNTAMENT
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
4. Bandera GROGA - SANT ISIDRE
SANT ROMÀ
Tripulacions femenina i masculina
5. Bandera BLANCA AMB CREU VERMELLA - SANT JORDI
CLUB NÀUTIC
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
6. Bandera VERDA - SANT ROC
CASINET
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
7. Bandera BLAVA I TARONJA
GREMI D'HOTELERS
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
8. Bandera BLAVA - SANT ELM
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
Tripulacions femenina i masculina
9. Bandera BLAU CEL - SANT PERE
IMATGE DE SANT JAUME
CONFRARIA DE PESCADORS
Tripulacions femenina i masculina
10. Bandera BLANCA - SES OBRERES
ES VANO
Tripulacions femenina i masculina
11. Bandera GRANATE - OBRERIA SANTA CRISTINA
OBRERIA DE SANTA CRISTINA
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
12. **MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
13. **OBRERES I ANGELETS**
14. **OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
15. **Sr. RECTOR AMB SA RELIQUIA**
16. **MÚSICS**
17. **AUTORITATS I CONVIDATS**
18. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Tornada, des de la platja fins l'església parroquial

1. **CREU**
Escolans i tres pendons antics
COR ALBA DE PRIMA
2. **Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Casinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
3. Bandera de Sant Elm, blau fosc (Confraria de Sant Elm)
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
4. Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
IMATGE DE SANT JAUME
Portadors, Confraria de Pescadors
5. Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
6. Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
7. **MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
8. **OBRERES I ANGELETS**
9. **OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
10. **Sr. RECTOR AMB SA RELIQUIA**
11. **MÚSICS**
12. **AUTORITATS I CONVIDATS**
13. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Recomanacions

A les embarcacions:

- Cal que les embarcacions de gran tonatge vigilin els cops de mar que originen per tal de no posar en perill les altres barques.
- L'embarcació capitana, que és la que porta la imatge de Santa Cristina a bord, anirà sempre al capdavant de la processó. Per a un major ordre, les altres barques procuraran seguir-la.
- A la vista de Sant Pere del Bosc la processó s'atura; es canta la Salve i els llaguts se situaran a banda i banda de la nau "capitana". En aquest moment, es prega el màxim de silenci i recolliment.
- Després del cant de la Salve, es donarà sortida a la regata "S'amorra, amorra". El romiatge marítim es reprendrà darrera dels llaguts, sempre vigilants la posició de l'embarcació capitana, que és la que marcarà el ritme i que ningú no podrà avançar sota cap concepte. Igualment, en cap circumstància, es podrà avançar el darrer llagut ni envair el camí de cap altre.
- Un cop arribats a terra els llaguts, amorraran primer la nau capitana i l'embarcació que porta les autoritats i, successivament, els diversos creuers i embarcacions que porten la resta de la gent.
- A la tornada, la regata davant la platja de Lloret serà amb tripulacions femenines.

Al Ball de Plaça:

- L'accés dels fotògrafs a la plaça durant el Ball de Plaça del dia 24, està regulat per l'Obreria com a organitzadora d'aquest acte. Només hi podran accedir els fotògrafs que prèviament hagin obtingut i exhibeixin l'acreditació de l'Obreria, condicionada a que els moviments no interfereixin en la bellesa i visió de conjunt de la dansa.

Gràcies a tothom per la comprensió i col·laboració. ■

Convocatòria

de noves obreres

Reglament

- Les noies que vulguin assumir el compromís de ser Obrera de Santa Cristina durant un any, han de dirigir-se per escrit a l'Obreria de Santa Cristina, apartat de correus 455 de Lloret, o entregar personalment la carta a algun dels Obrers. Ho poden demanar totes les noies que, sense limitacions d'origen o residència, tinguin una edat compresa entre els 16 i els 22 anys al demanar la plaça, durant els mesos de novembre i desembre.
- Cal indicar a la carta el telèfon de contacte, i acompanyar la fotocòpia del document d'identitat. Les sol·licituds que no compleixin amb aquest requisit o que arribin fora de termini seran descartades. S'agrairà que indiquin el correu electrònic, si en tenen.
- Seran elegides per votació secreta de la Junta d'Obrers, formada pels quatre Obrers efectius i els dos Obrers honoraris (Sr. Alcalde i Sr. Rector).
- Ostentaran el càrrec durant un any, a partir de llur presentació oficial en el transcurs de la festa religiosa dels Perdons (segon diumenge de Quaresma).
- La seva missió consistirà a col·laborar amb la seva presència personal al digne manteniment del santuari de Santa Cristina i en totes les activitats per les quals siguin requerides per l'Obreria.
- Durant la Festa de la Santa, les obreres i els obrers protagonitzaran l'ancestral Ball de Plaça o Dansa de Ses Morratxes. (Els obrers titulars, però, podran ser substituïts per joves elegits expressament per aquesta comesa.)
- Podran assistir a les assemblees amb veu però sense vot.
- Abans del dia 10 de gener, l'Obreria confirmarà per telèfon o correu electrònic a les candidates, la rebuda de la seva sol·licitud. En cas de no rebre aquesta confirmació i fins al dia 15 de gener, es podran comunicar amb l'Obreria per exposar la sol·licitud.

Recomanacions

Davant l'elevat nombre de noies que, afortunadament, aspiren al càrrec d'Obrera als últims temps, és previsible que als propers anys no es pugui complir la il·lusió de totes les aspirants, quedant fora algunes noies. Per aquest motiu i davant la dificultat i el compromís que representa pels responsables de la decisió, detallem els criteris que actualment són tinguts en consideració a l'hora de votar a les futures obreres. A títol enunciatiu i sense ordre, són aquests:

- Edat (calculada a 31 de desembre de l'any en què es sol·licita).
- Número de sol·licituds presentades.
- Vinculació de la sol·licitant amb l'Obreria
- Presència que ha tingut en els actes organitzats per l'entitat (Festa Major, Perdons, concerts, altres actes).
- Contingut del redactat.

No es té en consideració l'originalitat de la carta en quant a mitjans gràfics o d'estil; es valora que les cartes siguin signades (algunes no ho són), i preferentment que estiguin escrites a mà. Es recomana indicar l'adreça de correu electrònic si se'n disposa.

Les Obreres, en ser escollides, contrauen un compromís amb l'Obreria que va mes enllà de ser protagonistes del Ball de Plaça, i han de representar dignament l'Obreria.

Relació d'activitats on es requereix la presència de les Obreres de Santa Cristina

- Festa dels Perdons, dia 12 de març de 2017.
- Presència a l'ermita per la Marxa de les Ermites (8.30 a 11 h).
- 23 d'abril, possible parada de llibres per la festa de Sant Jordi.
- Diumenge 7 de maig, Aplec de la Sardana, obrir i vigilar l'Ermita de Santa Cristina, fins al final de l'aplec.
- Assaigs del Ball de Plaça. Des de l'1 al 23 de juliol, di lluns a divendres, de 22 a 24 h. aproximadament. Compromís d'assistència dels companys balladors.
- Aproximadament segon diumenge de juliol, trobada anyal d'Ex-Obreres.
- Assemblea prèvia a la Festa Major, el diumenge anterior, a migdia.
- 23 de juliol. A la tarda, condicionar la plaça del Pi per a l'estofat. A les 22 h., passada pels carrers de Lloret.
- Dia de Santa Cristina. Processó i Ball de Plaça. Sopar a la plaça del Pi.
- 26 de juliol. Ball de Plaça a l'Hospital (16.30 h) i a la plaça amb la Confraria de Sant Elm.
- Concerts a Santa Cristina. Repartir cartells els dies previs. Tres o quatre divendres d'agost a la nit (a confirmar). S'ha de ser a Santa Cristina una hora abans de l'inici dels concerts, que normalment comencen a les 22.30 h.
- Concert de Nadal a l'ermita, divendres o dissabte nit, una setmana o dues abans de Nadal. Repartiment de cartells.
- Uns dies abans dels Perdons i de Santa Cristina: neteja i condicionament de l'ermita.
- Assemblea anyal de l'Obreria. Un o dos diumenges abans dels Perdons, a les 11 h.
- Concert dels Perdons, a l'església parroquial, el dissabte abans dels Perdons.
- I aquelles activitats que eventualment puguin sortir. ■

Resum d'activitats de l'entitat

De juliol de 2015 a juny de 2016

Juliol

L'1 de juliol s'iniciaven els assaigs del Ball de Plaça, amb les noves obres i balladors, sota les instruccions de l'equip de monitors que porta a terme aquesta important tasca.

El 10 de juliol, i ja dins del calendari de la Festa Major, se celebrava a Santa Cristina la trobada anual d'ex-obreres organitzada per aquesta comissió, durant la qual, les assistents procediren a la votació dels premis Ses Obreres. La trobada va comptar amb la presència d'una cinquantena d'ex-obreres, servint-se un berenar preparat per les mateixes participants.

El dia 17 es va fer la reunió de socis per preparar tota la infraestructura per als actes al voltant de Santa Cristina.

El 23 de juliol a la nit, com sempre, van començar els actes de la Festa Major amb la passada dels Obrers, amb una nombrosa participació de les tripulacions dels llaguts, amb les Obreres i la *Marabadessa*, acompanyats per l'orquestra La Bisbal Jove i la banda de música del col·legi Sta. Maria de Blanes. Es va fer el sorteig de les posicions de sortida del s'Amorra Amorra i el "Toquen a Córrer" popular, com sempre molt concorregut.

El dia 24, diada de Santa Cristina, a 2/4 de 8 del matí, es va fer la Passada dels Obrers anunciant la sortida de la processó. A l'ajuntament vam recollir les autoritats i ens vam dirigir a l'església parroquial per començar la processó. Acompanyats de nou pel Senyor Bisbe, Monsenyor Francesc Pardo i Artigas, la processó va transcórrer amb normalitat i amb la presència de nombroses embarcacions que acompanyaren el seguici. Els creuers marítims varen transportar un total de 1.010 persones. L'import recaptat dels tiquets retirats a l'oficina de turisme al preu simbòlic d'un euro, en total 781 euros, va ser entregat a la secció local de Càritas. La regata S'Amorra Amorra lamentablement no va concloure com és habitual, i no es va poder proclamar cap vencedor. Arribats a l'ermita, se celebrà l'ofici, presidit pel Senyor Bisbe i oficiat conjuntament amb Mn. Josep M. Castellà, amb l'ermita plena com cada any, trobant-se entre el

públic una representació de l'Obreria del Vilar de Blanes, a més de la Confraria de Sant Elm, com és costum, i les autoritats: el nostre alcalde Sr. Jaume Dulsat i regidors; l'Hble. Conseller de la Generalitat de Catalunya, Sr. Santi Vila i el Diputat al Congrés de Madrid, Sr. Jordi Xuclà, entre d'altres. Les Obreres varen participar a la litúrgia fent les lectures durant la missa i oferiren un gerro dissenyat per les pròpies obreres, i elaborat per Fran Carnera, té quatre brocs i representa un lli de Santa Cristina. El cor Alba de Prima cantà els Goigs mentre es venerava Sa Relíquia. Posteriorment es va degustar l'estofat amb l'ambient festiu de sempre, amb la presència d'una representació dels Castellers de Vilafranca amb el nostre soci Toni Bach al capdavant, que ens obsequiaren executant un pilar en el moment d'entrar la processó a l'ermita. De tornada, com sempre amb menys participació d'embarcacions que a l'anada, es va celebrar la regata femenina donant-se la sortida mentre la comitiva donava la volta a la badia principal de Lloret, agilitzant d'aquesta manera la tornada. La regata la va guanyar la tripulació del Club de Rem Pescadors. La processó es va tornar a formar, i tot passant pels carrers de la vila, va arribar fins al temple parroquial, finalitzant l'acte amb unes paraules del Sr. Rector.

A la tarda vam celebrar el tradicional Ball de Plaça, amb les Obreres Mireia Ribas Cano, Míriam Gisbert Valls, Clàudia Portavella Camprubí i Anna Austrich Comas, i els seus balladors, José Antonio Cano Mangas, Marc Giral Robert, Andrés Díez Moreno i Nil Comas Molné. L'acte es va celebrar amb tota lluidesa, comptant amb l'expectació de costum. Hi assistiren el Sr. alcalde de Lloret, Jaume Dulsat, els regidors i altres autoritats locals. Vàrem obsequiar les Obreres amb la medalla de l'Obreria i, per la seva part, l'Ajuntament els va entregar una rèplica de la Dona

Marinera. Com als darrers anys, l'acte va finalitzar amb una sardana iniciada per les quatre parelles, a la qual es va anar incorporant la gent fins a fer una rotllana que omplia tota la plaça. Finalitzat el ball, l'Ajuntament va oferir el refrigeri de costum.

Ja a la nit, celebràvem el sopar de Santa Cristina en el marc incomparable de la plaça del Pi. En una, finalment, magnífica nit d'estiu, ja que a les hores prèvies el temps havia estat insegur i amenaçava pluja, ens reunirem un total de 209 comensals, amb un menú preparat pel Restaurant el Trull, que va convidar, com cada any, les quatre parelles d'Obreres i balladors. Acabat el sopar va tenir lloc l'entrega del premi Ses Obreres. L'acte acabà amb un animat ball.

El dia 26 a la tarda, les Obreres de Santa Cristina i els seus balladors van ballar el Ball de Plaça al pati de l'Hospital sociosanitari de Lloret, un acte realment entranyable i molt agraït per part dels residents.

El dia 29 de juliol es va celebrar a l'ermita el concert de Santa Marta, acte organitzat i patrocinat per l'hotel del mateix nom.

Agost

El cicle de concerts d'estiu va tenir lloc els quatre divendres d'agost, el dia 7 amb Toni Xuclà, el dia 14 es va haver de suspendre per la pluja el concert previst a càrrec de Jazzcastells amb la Vella Dixieland i els Vernets, el dia 21 va actuar la Companyia Elèctrica Dharma, el cicle de concerts va finalitzar el dia 28, a l'interior de l'ermita, amb un concert de la soprano Sara Blanch i el tenor Marc Sala acompanyats al piano per Josep Buforn. Es va oferir un servei de restauració que va tenir molta concurrència i va permetre gaudir d'uns moments molt agradables sopant en aquest indret les nits dels concerts.

Setembre

El 21 de setembre els assistents al viatge a Ravensbourg del mes de juny, juntament amb alguns socis de l'Obreria, es van reunir a l'ermita per visionar els reportatges-resum editats per Josep Bernat i Jordi Rocas. Un cop finalitzada la projecció, es va servir un sopar fred a peu dret, deferència de l'Obreria i amb la col·laboració de l'Hotel Rosamar.

Octubre

El dia 12, i a la plaça del pi de Santa Cristina, l'Obreria va oferir un dinar de germanor als pescadors i col·laboradors més actius en les tasques de l'entitat.

El 25 d'octubre vam commemorar el centenari de l'estada a Santa Cristina del pintor Sorolla. El soci Sebastià Ruscalleda va fer una breu exposició del context de la commemoració del centenari i, tot seguit, vam anar fins al mirador Sorolla per dipositar una corona de lloret, per acabar amb un refrigeri ofert per l'Obreria. També foren presents a l'acte membres de l'Associació de Pintors de Lloret. Així mateix el soci i pintor lloretenc, Josep Maria Barba, ens oferí una performance consistent en la recreació in situ del personatge i dels utensilis utilitzats originalment per l'artista.

A mitjan octubre ens entregaren restaurat i repintat amb vernís el banc de Ses Obreres, que estava força deteriorat, principalment els peus atacats per corcs. Realment li convenia una repassada com la que se li ha fet.

Novembre

El 27 de novembre uns 40 escolans de Montserrat, aprofitant que al vespre actuaven a la Parròquia de Lloret, en un acte organitzat conjuntament pel Club Marina Casinet i l'Ajuntament de Lloret, van visitar el paratge i l'ermita acompanyats dels obrers i d'en Joan Domènech i en Jordi Rocas que els van fer les explicacions corresponents.

Desembre

El diumenge 27 de desembre a les 7 de la tarda es va fer el ja tradicional concert de Nadal, en aquesta ocasió a càrrec del quartet Gloria (piano, viola i 2 violins), amb l'ermita pràcticament plena de públic. Molts dels assistents en sortir del concert van tenir paraules amables per l'encert tingut en contractar els intèrprets i pel programa executat.

Gener

El dia 1 de gener l'Obreria organitzà la segona edició de les Sardanes a l'Alba. L'assistència de públic va ser una mica superior a la de l'any anterior. Les sardanes van ser interpretades per la cobla del Col·legi Santa Maria de Blanes i hi assistiren al voltant de dos centenars de persones.

Aquest mes de gener en Just Fornaguera ha posat punt i final a una llarga col·laboració de més de 13 anys amb l'Obreria. Ja feia temps que ho venia anunciant, però per un motiu o altre allargava una mica més el seu compromís envers l'entitat, cosa que li hem d'agrair. Teníem la falsa esperança que encara continués un temps més, però finalment s'ha plantat. Diu que l'edat no perdona i que vol més temps lliure per seguir viatjant, per dedicar a la família i, sobretot, al reguitzell de néts i nétes que l'omplen de felicitat. L'Obreria no pot estar més que agraïda, i és un agraïment sincer, per tots aquests anys que en Just ha dedicat al bon funcionament de l'ermita, de les instal·lacions i del que ha fet falta. Gràcies Just.

A la reunió de la Junta del 27 de gener són escollides com a noves Obres Paula Blanch Fàbregas, Marta Esqueu Casals, Júlia Martínez Clarà i Mireia Jolis Rosell. El total de sol·licituds rebudes aquest any va ser de 33.

Febrer

A començaments de febrer es van acabar les obres de renovació del mur de l'entrada a la plaça de l'ermita i de pavimentació amb llambordes del terra al costat dels escalons de la portalada de l'ermita.

El dia 21 de febrer vam celebrar l'Aplec dels Perdons. El concert de la vigília va anar a càrrec de la Coral Canigó de Vich, que va interpretar cançons de temes de poetes catalans, cançons populars i sardanes cantades, amb una bona assistència de públic que va recompensar els cantaires amb nombrosos aplaudiments. El dia de la festa dels Perdons, a les 12 del migdia es va celebrar l'ofici, presidit pel Sr. Rector, en què les noves Obres van prendre possessió del càrrec i la coral Alba de Prima va interpretar la part cantada de la missa. A la 1 del migdia i a les 4 de la tarda, un any més, la Cobla Principal d'Olot interpretà les sardanes. El Xino-Xano organitzà per la seva banda una anada a l'aplec a peu i ens oferí als assistents un magnífic arròs. Aquest any ens han acompanyat en totes les activitats al voltant de la festa dels Perdons els amics de Santa Cristina de Ravensburg, el matrimoni Hermann Schoch i Marianne, i els seus amics i col·laboradors Ana i Michael. Van estar a Lloret del 19 al 22 de febrer i a part de participar a la festa dels Perdons, acompanyats per socis de l'Obreria, van fer diverses excursions culturals.

Abril

El diumenge 14 d'abril es celebrà l'XI Campionat de Rem Ergòmetre, organitzat pel Club de Rem Santa Cristina, amb la participació de més de 400 alumnes de les escoles de Lloret.

Maig

El diumenge 1 de maig se celebrà al paratge de Santa Cristina l'Aplec de la Sardana, organitzat per l'Ajuntament de Lloret.

Del 4 al 19 de maig, programades per la regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Lloret, es van fer les Jornades de Matemàtiques a Santa Cristina, més de 300 alumnes dels diferents centres de Lloret hi participaren. Les visites guiades a l'ermita, que complementen l'activitat, van anar a càrrec del nostre soci Jordi Rocas.

El 12 de juny a l'assemblea extraordinària de l'Obreria es completà el procés d'elegir els càrrecs d'obrer que estatutàriament s'havien de renovar. Foren elegits com a obrer tresorer el soci Francesc Batlle i Andreu i com a obrera secretària i arxivera la sòcia Ester Mas i Marquès.

Juny

El 10 de juny, l'Obreria va ser convidada per la vila veïna de Blanes, a participar al taller de balls populars de la Selva Marítima. Hi assistiren les Obres de l'any anterior amb els seus balladors, juntament amb obrers i socis que assajant el Ball de Plaça. L'acte fou molt concorregut i el públic hi va poder participar ballant la nostra dansa. ■

Els caros d'art, el rem i la festa

Enric Garcia

No resulta fàcil escriure alguna cosa original sobre els caros d'art, les regates de rem o la processó de Santa Cristina. Millors plomes abans que jo han dit la seva, i cal ser un magnífic literat per repetir el que altres han fet sense que es noti. Per tant, us convido simplement a recordar alguns punts importants del viatge que porta d'una barca de pesca tradicional més que centenària, el caro d'art, lligada al treball i a l'esforç, fins a una barca de lleure moderna, a penes adulta, el llagut de rem, lligada també al esforç però ara no per al treball sinó per a l'esport. En definitiva, quatre ratlles sobre allò que hem de saber i potser no sabíem sobre unes embarcacions estretament vinculades a Lloret.

Diga'm que és un llagut, i després en parlem

Si llegim la definició que feia en Pompeu Fabra del que era un llagut ("embarcació aparellada de vela llatina, de regular grandària, destinada generalment al cabotatge") tindrem problemes per ubicar els caros. I és important situar-les en el temps i l'espai, i descriure-les en els seus trets fonamentals, ja que són els principals protagonistes d'aquestes ratlles on, de forma més o menys ordenada, recordem el vincle que hi ha entre aquestes barques de pesca i les embarcacions de rem que veiem cada estiu competint en regates o desfilant en processons.

La paraula llagut és un d'aquells termes catalans que resulta a la vegada molt precís i absolutament confús. Mentre que gairebé tothom pot tenir una imatge mental del que és un llagut, sota aquesta denominació trobem en realitat una gran varietat d'embarcacions que han evolucionat al llarg dels segles, que han compartit en general la vela llatina i que vagament els associem a la mar mediter-

rània, sense poder establir unes fronteres clares. El més correcte i còmode és parlar de la família dels llaguts, com una mena de nissaga de mares i filles, germanes i cosines, que representen a casa nostra les embarcacions tradicionals de pesca, de tràfic, de treball portuari i fluvial, i actualment també de lleure.

El llagut té un aire de família. Es com quan veus pares i fills que tots són diferents però tenen un no-sé-què que et porta, mentalment, a agrupar-los com a membres d'una nissaga, més enllà d'alçàries, colors de cabell i altres trets individuals. Amb els llaguts passa el mateix: quan veus una barca tradicional catalana, i la compares amb un altre d'italiana, murciana o balear, hi trobes que hi ha quelcom que et porta a l'idea d'unitat, d'un espai tradicional comú de la Mediterrània occidental, on les fronteres eren més geogràfiques que polítiques, i on les barreres lingüístiques es superaven amb una *lingua franca* que permetia la comunicació en tots els seus nivells, des de la discussió a la declaració d'amor. En definitiva, parlem de llaguts de forma genèrica i generosa, deixants les taxonomies als erudits.

Entre totes les embarcacions, grans i petites, que formen part de la família dels llaguts, hi trobem una barca que, sense pal ni vela llatina, és també un llagut i representa una imatge vinculada a la platja; es tracta del caro d'art, una nau pensada i construïda per donar suport a una pesquera litoral, un art de platja que combina l'encerclament del peix de mar estant i la recuperació de l'art tirant des de terra. Era un art de pesca participat bàsicament per la gent que no sortia a mar per fer-hi altres activitats: homes grans, dones i nens. Sovint la gent més pobre entre els pobres, que tiraven dels estrops per guanyar-se una petita quantitat de peix com a recompensa: *A l'art, tot-hom hi té part*.

Al menys des de la Baixa Edat Mitjana, el caro d'art formava part del paisatge de diverses platges de la costa catalana, inclosa Barcelona (des de la platja de Can Tunis fins al sorral de Pequín passat, es clar, per la Barceloneta). La costa de Llevant era, probablement, el tram del litoral on el caro era més present. En Joan Coromines, en el seu estudi etimològic, el vinculava al *careu* medieval, i aquesta paraula amb el *carabus* llatí. Segurament això no té més importància que copsar com els caros han estat un d'aquells elements que, aparentment, sempre han format

part de la nostra vida marítima. Llarg i estret, entre 5 i 8 m. d'eslora, sense coberta ni corredor, amb un número variat de bancs pels vogadors, el caro té dos característics pals a popa, els banyots, que ajuden a manipular l'art. La roda projectada típica dels llaguts acabava en el típic cap de mort, tot i que al no portar vela, la seva funció era purament ornamental. Com ornamentals eren la pintura i els guarniments que se li afegien els dies de festa i de processó, quan el caro deixava per un moment de ser una eina de treball i esdevenia una carrossa neta i decorada en honor a Santa Cristina. Lloret, amb la regata *S'amorra, amorra*, té un protagonisme especial en la història d'aquestes embarcacions. Però fora un greu error pensar en el caro d'art només com una estampa en blanc i negre, o en sèpia si voleu. Ben al contrari, el caro, amb els canvis i transformacions que han portat els temps pel que fa a materials i usos, continua ben viu, almenys en esperit. La seva ha estat una resurrecció reeixida que cal rememorar per tal de destriar la història de la llegenda.

Sortida dels llaguts el dia de la processó a Santa Cristina. 1925 ca. (SMLM. Fons Xifra – Beneito – Cessió J. Andrés Barella. Autor: E.Xifra)

De la foto en blanc i negre a la imatge en moviment

Als anys setanta els caros, si en quedava algun, eren fòssils del temps passats, de quan les platges eren dels pescadors i no dels turistes. En la seva doble funció de curiositat marinera i d'obstacle pels banyistes, el seu destí era la foguera o la mort lenta sobre la sorra. Poc d'exemplars, s'havien conservat, gairebé com a relíquies; entre ells un a Santa Cristina, a Lloret, aixoplugat al costat de l'ermita, i un parell més al Museu Marítim de Barcelona. A principis de la dècada dels vuitanta els caros eren només fotografies als llibres d'història o a les col·leccions de postals antigues. Llavors es van encadenar una sèrie de fets que només ara podem valorar en el seu conjunt. En

Joan Domènech Moner va fer una crònica en un altre lloc, de forma que aquest text només hi aporta alguns detalls secundaris, poc coneguts potser, que permeten tenir una imatge més completa i matisada.

L'any 1987 ha de ser recordat com el punt de partida de la recuperació dels llaguts. Com és natural, rarament hi ha una hora o un minut inicials, sinó que les coses importants es van cuinant poc a poc. Però resulta útil posar-hi dates, i ara mateix fins i tot resulta estimulante ja que el proper 2017 tindrem l'oportunitat i l'excusa perfecta per celebrar-ne 30 anys d'aquesta aventura que, de forma buscada o no, ha estat un factor de cohesió a la costa catalana. Ha permès unir en sana competició les flotes de llaguts de rem de Llevant i de Ponent, costes diferents i diferenciades però que formen part d'una mateixa mar catalana.

Regata de llaguts tornant a la platja de Lloret el dia de Santa Cristina. 1915 ca. (SMLM. Fons Obreria de Santa Cristina – Cessió família Martínez - Planas. Autor: E. Martínez i Passapera)

Aquell any es va crear l'Associació Cap de Creus-Cap de Sant Vicenç, constituïda per tal de fer intercanvis culturals entre el Principat i la Catalunya Nord. Aquesta associació transfronterera agrupava els municipis de Cadaqués, Port de la Selva, Llançà, Colera, Portbou, Cervera, Banyuls, Portvendres i Cotlliure. Entre d'altres coses, volia fomentar la germanor i la sana rivalitat entre veïns. L'alcalde de Cervera, en Jean Martí, va proposar tornar a celebrar regates de llagut com abans, com una fórmula fàcil i entretinguda de fer pinya. Per fer-ho es va aplegar una petita flota de llaguts, versions modernes dels llaguts de rem tradicional, i com a tals, parents propers, tot i molt més joves, dels caros d'art de tota la vida.

Com unida amb aquesta iniciativa amb un fil invisible, el mateix any 1987 l'Obreria de Santa Cristina, llavors presidida per Joan Domènech Moner com a Obrer Major, va tornar a remoure la idea de la recuperació dels llaguts i de la regata *S'amorra, amorra* en tot el seu esplendor. Després de crear això que ara en diem sinèrgies, és a dir, la bona fe i bona voluntat de tota la vida, l'Obreria es va posar en marxa i va fer venir de Sant Carles de la Ràpita un estol de llaguts. Deixant de banda qüestions tècniques, el més important és que els Tallers Nicolàs d'aquella vila havia tret un motillo de polièster d'una vella barca i amb aquest matriu va facilitar la resurrecció del llagut de rem, en una versió plàstica més adient pels temps i les necessitats del present.

Amb tot això, penso que ningú discutirà que aquell any 1987 (un any en general de poques alegries) va ser la pe-

dra angular del renaixement del caro, transmutat ara en llagut de rem, i que cal considerar seriosament còm ho celebrarem quan arribi el moment dels aniversaris.

!Pobre Papet!

Mentre això passava a la vista del públic, a Barcelona, discretament, també es movien algunes coses. L'any 1985 el Museu Marítim de Barcelona va restaurar un caro, el *Papet*, fet a Blanes l'any 1907 pel mestre Josep Vieta, i que entre d'altres virtuts tenia la d'haver guanyat la regata *S'amorra*, *amorra* en diverses ocasions. La restauració, que plantejava criteris llavors innovadors a casa nostra, no va agradar a tothom, i va generar llavors discussions entre els "especialistes", i fins i tot alguns atacs descarnats i poc elegants. Era la primera embarcació que es restaurava al museu amb criteris moderns; és a dir, tractant-la com un objecte amb valor patrimonial que calia interrogar i llegir, i no com una barca qualsevol que calia reparar per anar a mar. Afortunadament, avui dia es tracta aquest d'un tema superat, ja que el temps posa a cadascú al seu lloc. Un primer aspecte positiu va ser el de recuperar l'interès per aquesta embarcació; un segon efecte, l'aixecament de plànols i la generació d'un estudi; i el tercer i més important, la recuperació d'una embarcació que ara el públic poc veure i tocar. El museu té un altre caro, el *Sant Joan*, construït a Badalona el 1924. Està intacte, tal i com arribar al museu, amb la seva pintura original i totes les cicatrius de molts anys de pesca, i algun dia serà recuperat del seu retir transitori i exposat.

Embarcacions i llaguts el dia de Santa Cristina. 1925 ca. (SAML.M. Fons Xifra – Beneito – Cessió J. Andrés Barella. Autor: E. Xifra)

En aquella dècada dels vuitanta la recuperació de la memòria històrica estava arribant també al món de la mar, per influència d'altres nacions que valoraven les seves embarcacions tradicionals i de treball com a part de la cultura popular. L'esclat de la recuperació d'embarcacions històriques, de tècniques de navegació que estaven desapareixent i de tota la cultura que envoltava el treball a la mar, va arribar també a Catalunya. I una de les manifestacions més reeixides va ser la recuperació del rem tradicional, que no va ser una aventura fàcil, ni avorrida. Al seu costat, la recuperació de la vela llatina va ser un altra de les grans victòries pel patrimoni marítim català.

Amb una sirena a proa: els Jocs Olímpics de Barcelona, 1992

Començaven els anys noranta, i va aparèixer en escena un agent nou, l'associació *Barcelona fes-te a la mar*. Impulsava un projecte molt ambiciós de foment de la cultura marítima a Catalunya (El Far, Centre dels Treballs del Mar), i per posar-hi els fonaments va obrir una escola taller. Un dels pilars de l'escola era una drassana que funcionava com a escola d'oficis tradicionals de la mar. Per raons que no venen al cas, en aquesta escola es va començar a construir la rèplica d'un caro d'art, feta en fusta i seguint el procediment tradicional. El resultat va ser una barca magnífica, sòlida, amb les línies femenines d'un llagut, i a més a més perfumada amb la brea i el vernís que, escalafades pel sol, despertaven els sentits com no ho pot fer cap embarcació de fibra, malauradament.

Es podria haver triat un altre tipus de llagut, però el fet es que es va triar el caro com a objecte de recerca i treball. Hi havia també una segona intenció: aquesta barca havia de participar en els Jocs Olímpics que s'havien de fer a Barcelona l'estiu del 1992. El seu destí, doncs, era patrimonial i també escènic. El 13 de juny de 1992 la flama olímpica arribà a la platja d'Empúries (L'Escala) a bord d'un esplèndid caro batejat amb el nom d'*Icària*. Anava impulsat per deu joves remers vestits amb bruses blaves a l'antiga, acompanyats a popa per un patró de mà ferma i a proa, en un notable contrast, per una jove sirena pèl-roja. Va portar la flama olímpica fins a la sorra de l'antiga Emporion, i tot plegat va donar a la cerimònia d'un regust antic, mític, que va convertir aquell dia en un moment inoblidable. Ningú mai, a bord d'un caro, hagués somiat que aquella barca de treball, de gent pobre i sofrida, seria vista per milions de persones arreu del món gràcies a la televisió. En aquell desembarcament simbòlic, el caro va tenir un protagonisme especial.

Llaguts i vogadors amb els remes en alt en el moment del cant de la Salve. 1920 ca. (SAML.M. Fons Obreria de Santa Cristina – Cessió família Martínez - Planas. Autor: E. Martínez i Passapera)

Esport popular en un sentit original

La història de l'esport, que naturalment no resumirem aquí, s'inicia amb la reglamentació d'activitats físiques de competició, moltes de les quals eren originalment lluites entre joves dels pobles per demostrar qui era més fort o més ràpid. En moltes ocasions eren els "senyoritus" els qui s'apropriaven de les curses o les competicions i les convertien en "sport" o "deport", com es deia abans de la normalització lingüística. Hi ha casos sonats, com ara el rem, quan alguns *dandies* vestits amb pulcritud britànica aprenien a remar, instruïts per un vell pescador, i es dedicaven a competir sobre embarcacions de línies forasteres, per a sorpresa dels locals, qui consideraven cosa de bojos remar per plaer. A Tarragona, un dels bressols del rem modern a Catalunya, els sportmen eren denominats "Els xiflats"; un pescador del Serrallo no podia creure que algú volgués tenir durícies a les mans per gust. Cert és que, després de remar, els esportistes anaven al club a fer un vermut i possiblement un cotxe els portava a casa.

El desenvolupament dels esports al llarg del segle XX va fer que aquesta pràctica es popularitzés fins a forma part indissoluble de la societat. En el cas del rem, en la primera meitat del segle XX, a Catalunya, les tipologies olímpiques (esquif, dos amb timoner, quatre amb timoner, vuit amb timoner, iola, etc.) van imposar-se, arraconant les competicions tradicionals amb bots de treball o de pesca. Els clubs de rem tenien la seva flota de barques iguals a les dels equips d'Oxford i Cambridge que competien al Tàmesi, per posar una imatge prou coneguda.

Però un dia un altra generació, que caminava cap el final del segle, va tenir la pensada de tornar al passat i a la tradició: el rem amb llagut, al banc fix i a l'estropada del vogador de tota la vida. Ja hem vist que, des del 1987 i fins a l'actualitat, la costa catalana ha assistit al naixement, creixement, adolescència i ara plena maduresa de molts clubs i equips de rem tradicional. L'any 1993 la Federació Catalana de Rem va crear la secció de banc fix (modalitat llagut) i més endavant, mentre que el llagut de rem s'estandarditzava i unificava en embarcacions de vuit a timoner, a les Terres de l'Ebre reviu la competició amb un altre tipus de llagut propi d'aquelles contrades, la mulettes, de sis amb timoner. Tot plegat, el rem tradicional esdevé esport i espectacle arreu del país. Citar tots els

clubs i associacions és impossible en un espai tan reduït, però cal dir que n'hi ha per tot arreu, i el que és igualment important, la representació femenina és abundant i destacada tant en quantitat com en qualitat.

Més enllà de les fronteres naturals del Principat també el llagut de rem ha agafat embranzida. Ha estat tanta l'afició que ha calgut unificar varietats com el llagut català, falucho de València i Múrcia, o la jábega d'Andalusia, en una única categoria denominada llagut mediterrani. Així ara podem celebrar que el Club de Rem Santa Cristina (nascut el 1996 i sempre vinculat i unit a l'Obreria) s'hagi proclamat campió d'Espanya en la categoria absolut masculí, essent el primer club català que aconsegueix aquesta fita. Ha estat en el XII Campionat d'Espanya de banc fix celebrat a Alacant el 21 i 22 de maig d'enguany.

Remar per honor i per devoció

Però el rem tradicional és quelcom més que esport i competició gràcies a gent com els lloretencs, que mantenen l'estropada de tota la vida en forma de regata vinculada a una festa religiosa. La regata *S'amorra amorra* conserva l'esperit de la gent de la costa que competia només pel plaer d'arribar primer a la platja i demostrar als conciutadans qui tenia els millor músculs i la millor coordinació, però també es feia un acte de devoció i respecte en una dimensió espiritual. En aquesta regata el paper del caro d'art era fonamental, ja que convertia el que era un instrument de treball, en un element de prestigi, repintat, engalanat i transformat en pura velocitat i aparença. Aquesta és una de les grans de la cultura popular: convertir per un dia la feina en una festa. Així, podem engalanar el carro que porta sacs de blat i convertir-lo per unes hores en una carrossa luxosa que desfila amb els cavalls guarnits, o podem convertir una barca de pesca en una mena de falua reial per a remar en honor de Santa Cristina.

Enguany, un altre cop, la mar s'omple de barques blanques, i d'esteles que testimonien la velocitat dels remers. Cada estropada és una mena d'homenatge als avantpassats, i el testimoni que el nostre present ha de ser una barreja intel·ligent de tradició i de canvi; de devocions que no es perden, i de formes noves de fer les coses que, sense trair el llegat dels vells pescadors, busquen nous llenguatges per mantenir la flama entre els naturals de la vila de Lloret i, de pas, impressionar els forasters. ■

Temporada 2015

Club de Rem Santa Cristina

Cada any us resumim la temporada del Club de Rem explicant-vos els equips que hem format el Club, les lligues en què hem participat i els resultats obtinguts.

**CLUB REM SANTA CRISTINA
LLORET DE MAR**

Aquest any hem pensat resumir-ho amb imatges:

**Participació a les Jornades de Batel.
Març – abril 2015.**

Regata de la Lliga Catalana de Llaguts celebrada a la platja de Santa Cristina. Juny 2015.

**Participació a la Lliga i Campionat de Catalunya de Llaüt Mediterrani.
Març - maig 2015.**

**Organització 10a edició del Campionat d'Ergòmetre Escolar
a Lloret de Mar.**

**Organització de Jornades de Portes Obertes
al Club per a joves de 13 a 16 anys.**

Equip cadet femení.

Organització primera regata de la XIII Lliga Catalana de Llagut per primer cop a la platja de Santa Cristina. Primera Bandera Obreria Santa Cristina

Equip veterà femení 2015.

Participació a la Lliga Catalana de Llagut i al Campionat de Catalunya. Juny – setembre 2015.

Equip sènior masculí 2015.

S'amorra amorra 2015.

I per acabar aquest resum de l'activitat que hem dut a terme des del Club, agrair-vos el suport i col·laboració que rebem any rere any de l'Obreria i de tots aquells que ja no vegen i ens fan costat per seguir endavant. Seguim amb il·lusió! #anemsumant

Amunt els remes, Bona Festa Major! ■

Campionat d'Espanya de Llaüt Mediterrani

Sènior masculí del Club Rem Santa Cristina

La temporada 2016 del Club Rem Santa Cristina serà sempre recordada, sens dubte, per la consecució de la medalla d'or en categoria Absolut Masculí al Campionat d'Espanya de Llaüt Mediterrani celebrat a Alacant el 21 i 22 de maig. Som el primer club català de la història que ho aconsegueix.

Després d'una temporada 2015 amb alts i baixos, vam començar a entrenar a finals del mes d'octubre, confiats que amb el treball arribaria una temporada 2016 amb millors resultats. Així doncs, el diumenge 8 de novembre de 2015 vam fer el nostre primer entrenament de la nova temporada a la platja de Santa Cristina amb l'objectiu de millorar la tècnica durant tots els mesos d'hivern, alhora que treballàvem el físic al gimnàs.

Ja durant la primavera, amb les esperades regates de pretemporada, van arribar uns resultats molt positius que confirmaven les bones sensacions. L'equip va resultar vencedor de les dues regates disputades, Santa Cristina 1987 i Badalona, per una àmplia diferència.

Seguidament, el 8 de maig de 2016 es va disputar a Banyoles el Campionat de Catalunya de Llaüt Mediterrani. Arribava, doncs, la primera prova important i l'equip es va proclamar Campió de Catalunya. A més a més, aquesta primera posició ens va permetre aconseguir la classificació per al Campionat d'Espanya.

Dues setmanes més tard, tots els membres de l'equip i del club vam arribar a Alacant disposats a gaudir d'un Campionat d'Espanya que ens havíem guanyat a pols. Tot i no ser els favorits per lluitar pel podi, estàvem motivats i preparats per donar la sorpresa.

Durant la jornada de dissabte es van disputar les eliminatòries, on es posaven en joc les vuit places per remar a les semifinals de diumenge. En una regata marcada pels nervis inicials, vam aconseguir una segona plaça que ens classificava directament per diumenge. A més a més, vam obtenir el cinquè millor temps de la general, a només quatre segons de la millor marca del dia. Sens dubte, una dada molt esperançadora, conscients que hi havia moltes coses a millorar per l'endemà.

Ja a les semifinals de diumenge, el sorteig ens va enfrontar amb els clubs de Regatas de Alicante i Cofradía de Pescadores de Torre Vieja, medalla d'or i bronze al 2015, a més a més del Club Náutico Denia. Ajudats per l'afició desplaçada fins a Alacant, vam aconseguir una plaça per a la Final A en un ajustadíssim final amb Torre Vieja, a qui vam superar per només tres dècimes de segon. Aquest cop, la diferència amb la millor marca absoluta s'havia re-

duït a només un segon. Per tant, quedava una final que es preveia molt disputada.

La Final A va enfrontar els quatre millors equips del Campionat: Club Rem Santa Cristina, Universitat Politècnica de València, Regatas d'Alicante i Club Náutico Campello. En la final més ajustada de la història, va ser necessària la *photo finish* per determinar les tres posicions del podi. Després d'una eterna espera, els jutges van decidir que el Club Rem Santa Cristina era el Campió d'Espanya de Llaüt Mediterrani.

Aquest triomf, però, no ha estat fruit del treball d'un dia, ni tan sols d'una temporada. És el fruit del treball de moltes temporades i la passió que els vogadors i entrenadors tenen pel nostre esport. I és també el triomf de tots aquells que durant anys han ensenyat uns valors i una manera d'entendre l'esport a tots aquells joves que han començat a remar, i que anys més tard han aconseguit quelcom que mai ningú es podia imaginar. És la culminació perfecta a la feina ben feta per part de moltes persones que han posat tot el seu temps i dedicació sense esperar res a canvi, a la paciència de veure que altres obtenien resultats més ràpids, a la confiança en aquells que sempre ens han acompanyat en aquest camí, en els moments més gloriosos i també en els més difícils.

Deu persones –l'Aida, en José Ramón, l'Adrià, en Jaime, en Joaquim Planells, l'Albert, en Martí, en Joaquim Puigvert, en Francesc i en Manel– vam tenir l'honor de pujar al lloc més alt del podi. Però amb nosaltres pujaven tots aquells i aquelles que també van formar part de l'equip, els que ens han ajudat tant durant aquests anys, els que ens han fet aixecar-nos en els pitjors moments i els que han confiat en nosaltres cegament quan era més difícil fer-ho. Enhorabona! ■

El pare Rodés, un català universal a Santa Cristina

Joan Domènech Moner

D'un temps ençà, a l'ermita de Santa Cristina, hi ha un llibre d'honor on signen les personalitats que la visiten. És una bona forma de poder comprovar, en el futur, la gent d'anomenada que hi ha passat i constatar el prestigi i l'atractiu que té l'indret. Pel que fa als temps pretèrits, per descobrir els amants d'aquest racó de costa lloretenca, ens hem de refiar de comentaris de premsa, epistolaris, fotografies,...i així anar espigolant i documentant aquestes presències. És d'aquesta manera que, en alguns articles anteriors, vaig demostrar la presència a Santa Cristina, en moments diferents, de la poetessa Maria Castanyer, de l'arquitecte Rafael Masó, del pintor Joaquim Mir, etc. Segur que, amb el temps, trobarem altres casos. Avui voldria parlar d'un català universal –tot i que, durant la seva vida, aquest terme encara no s'utilitzava– com és el jesuïta Lluís Rodés i Campderà. Amb els cognoms, a més, ja s'endevina fàcilment la vinculació familiar lloretenca. Lluís Rodés i Campderà va néixer a Santa Coloma de Farners a les cinc del matí del 31 de desembre de 1881, just el dia de la festivitat de la patrona de la població (Sta. Coloma). El seus pares, Manuel Rodés i Muñoz i Filomena Campderà i Parés, eren lloretencs però s'havien establert a Santa Coloma al carrer Nou (més tard anomenat de Jacint Verdaguer) com a conseqüència del nomenament de Santa Coloma com Alcaldia major i cap de partit judicial, cosa que comportava disposar d'importants institucions de l'administració: jutjats, registre civil, notaria, registre de la propietat...Manuel Rodés i Muñoz era advocat i, per tant, va veure més futur a Santa Coloma que a Lloret i se n'hi va anar a viure. Per això el fill hi va néixer. Els avis del futur jesuïta eren tots lloretencs excepte l'àvia paterna, Petra Muñoz, que, com a resultat de les habituals relacions de gent de Lloret amb les colònies d'Ultramar, era filla de Santiago de Xile. L'avi patern era Josep Antoni Rodés i els avis materns eren Francesc de P. Campderà i Antònia Parés. Quan va néixer Lluís Rodés Campderà els seus pares ja havien tingut cinc fills –Leopold, Concepció, Francesca, Carme i Josep Maria– i encara, després d'en Lluís, van tenir-ne quatre més: Manuel, Eduard, Miquel i Mercè. No és estrany, doncs, la complexitat i el volum que anà agafant la família amb els anys i la seva dispersió per molts llocs, a Barcelona sobretot, com veurem més endavant.

Lluís Rodés va fer els estudis de batxillerat i aviat va sentir la vocació religiosa de manera que va ingressar al noviciat de la Companyia de Jesús a Gandia el 1897, just el mateix any en què havia perdut el seu pare, que va morir prematurament als cinquanta-set anys. Després va passar pel noviciat de Veruela (Saragossa), tres anys després fou traslladat al Col·legi Màxim que la Companyia tenia a Roquetes, el 1906 s'integrà al Col·legi de Sant Ignasi de Sarrià (Barcelona) on ensenyava Física, demostrant ja la

seva segona vocació, la de les ciències. Efectivament, estudia la llicenciatura de Ciències a la Universitat i, més tard, acabarà la seva carrera teològica en altres llocs, especialment a Valkenburg (Holanda) on l'any 1913 és ordenat sacerdot. El 1914 corona els estudis de teologia amb el grau de doctor, torna a Catalunya i completa la seva formació espiritual a Manresa, on s'està fins al juliol de 1915 i el febrer de 1916 –ara ha fet cent anys– s'incorpora, definitivament, a la Companyia de Jesús. Aquesta institució tenia un observatori privat instal·lat a Roquetes, prop de Tortosa, que havia fundat el pare Ricard Cirera. Estava especialitzat en física còsmica i s'havia inaugurat el 1904.

Rodés va començar a col·laborar amb la gent de l'anomenat Observatori de l'Ebre l'any 1914, i fou nomenat nou director del centre el 25 de març de 1920, després d'haver viatjat a Suècia i als Estats Units per reforçar els seus coneixements científics i veure altres observatoris avançats. A partir d'aquest moment la vida del pare Rodés és intensa en el camp espiritual i en el científic i en aquest àmbit anirà agafant un autèntic prestigi per esdevenir una autoritat mundial. Els seus treballs, alguns recollits en llibres, són valorats per tots els científics més reputats del món. Rodés es passarà la vida viatjant arreu –a tots els països d'Europa, moltes vegades a Amèrica, etc.– assistint a congressos, presidint trobades de científics, publicant, rebent distincions i, fins i tot, en honor seu, es posa el seu nom al d'un cràter de la lluna. Era un enamorat de l'aviació que, desenganyem-nos, en aquells temps, quan ell anava en aeroplà, estava a les beceroles, comparat amb ara. No acabarem de detallar aquí la seva biografia (n'hi ha una d'excel·lent escrita per Josep Maria Mas Solench i publicada per l'Ajuntament de Santa Coloma de Farners l'any 2002, de la qual n'hem extret aquest resum), perquè no és aquesta la finalitat de l'escrit, però sí que direm que com a clergue era un home obert que, quan esclatà la guerra civil (1936-39), no va compartir l'aixecament militar i va considerar sempre que, si no s'hagués produït, s'haurien estalviat molts assassinats i moltes destruccions d'esglésies. Va patir molt per evitar que l'Observatori de l'Ebre fos desmantellat pels revolucionaris que, mentre hi va ser, el van respectar sempre, però les angoixes que va passar van determinar que la seva salut fos cada vegada més precària i va morir d'un atac cerebral a Beniarri, municipi de Sòller (Mallorca), on havia estat enviat a refer-se, la matinada del 7 de juny de 1939, recent acabada la guerra. Tenia cinquanta-set anys, la mateixa edat del seu pare quan va morir. Sorprenent coincidència.

El pare Rodés tingué la particularitat d'escriure un diari entre els anys 1922 i 1938. Ara (Roquetes, 2015) se n'ha editat la transcripció de la segona part, a cura del pare Lluís Victori i Companys SJ, amb el nom de Diario

en tiempo de guerra i comprèn les anotacions entre el 20 de juliol de 1936 i el 22 d'octubre de 1938, amb introducció, edició i notes del pare Luí Felipe Alberca Silva, SJ. És gràcies a aquest diari que s'ha constatat explícitament alguna visita seva a Lloret i que he sentit l'interès per conèixer les altres seves anotacions personals a la part de diari no publicada. M'ha estat difícil localitzar qui em podia facilitar aquest text fins que he entrat en contacte amb els germans Alfons i Santiago Thió de Pol, el segon dels quals, jesuïta com el pare Rodés, va fer, al seu moment, una transcripció íntegra del Diari, que m'ha facilitat amb una amabilitat extraordinària, de la qual en vull deixar constància. Gràcies a poder resseguir dia a dia la vida del pare Rodés, sabem que el 30 de juny de 1928, fa una excursió des de Barcelona i ve a Santa Cristina invitat pel seu germà Leopold. Escriu textualment: "Excursión a Santa Cristina con el Capitán General y Gobernador Militar, invitados por mi hermano; comida debajo del histórico pino". Per als Rodés, que estíuejaven a Lloret, anar a Santa Cristina devia ser una sortida normal. En aquest cas, però, devien celebrar alguna efemèride especial perquè també hi concorren, com hem vist, el Capità General i el Governador Militar. Era l'època de la Dictadura de Primo de Rivera i no ens ha d'estranyar la preponderància d'autoritats militars. A Girona, per exemple, el governador militar havia assumit el paper de governador civil. Pel que fa al Capità General –càrrec instituït per Felip V amb el decret de Nova Planta de 1716 per substituir el paper del virrei de Catalunya– el qui ostentava al càrrec llavors era Emilio Barrera Luyando, que havia substituït precisament Primo de Rivera a la capitania de Barcelona quan aquest havia donat el cop d'estat de 1923 i havia anat a implantar la dictadura a Madrid. La nota del pare Rodés és breu, però no deixa de ser significativa l'al·lusió al pi centenari sota el qual, com llavors estava de moda, van dinar plàcidament. L'endemà, diumenge, sembla que va fer la primera comunió el seu nebot Manolín, fill de Miquel Rodés. Li devia administrar segurament el mateix jesuïta. En aquell temps les misses es deien aviat i, efectivament, consta que

El Pare Rodés, gran observador del cel. (Autor desconegut. Biblioteca Auxiliar. ACSE)

a les deu del matí el pare Rodés ja marxa de Lloret en direcció a Lourdes, a on arriba passades les onze de la nit.

Situem-nos ara als anys trenta. El pare Rodés ve d'Alemanya i viatja en avió de Munchen a Ginebra, de Ginebra a Marsella i d'aquesta ciutat francesa a Barcelona. És un gran aimant de l'avió i anota tots els detalls, velocitat, alçada a què volen (a uns 1500/2000 metres) i el paisatge que veu: els Alps, els llacs suïssos, la costa catalana –el Cap de Creus, el Ter, l'estany de Banyoles, Girona...– Identifica perfectament Santa Coloma de Farners, el Montseny, Blanes, Lloret, Tordera, Montserrat... Aterrat a Barcelona, un cotxe el porta a la residència dels jesuïtes del carrer Casp. Allà rep la visita del doctor Raül Roviralta, possiblement per parlar d'una vinguda a Lloret. L'endemà, el dissabte 6 de setembre, visita el pare

provincial, a qui coneix per primera vegada i en treu una bona impressió, i, a la tarda, el recull personalment l'esmentat Dr. Roviralta, i el porta amb el seu cotxe a Lloret.

El diumenge 7 de setembre de 1930 el P. Rodés anota en el seu Diari: "Comida en casa de Leopoldo (es refereix al seu germà); conferencia familiar en Villa Clotilde sobre mi viaje. Después se obsequia a los asistentes con Champagne. Interiores de familia, de encantadora belleza. Doña Lavinia, Odila, Teodoro, Raulito, Alejandro, Odilita y la pequeña Odilita –esmenta, doncs, tota la família Roviralta–; todos muy simpáticos; en la casa una limpieza extraordinaria; el parque, magnífico, con un orden extremo. Me dijo el Sr. Roviralta que dedica unos 20 mil duros anuales a Beneficencia." (No oblidem que el Dr. Roviralta fou, també, al seu moment, concessionari de l'hotel de Santa Cristina.)

Continuem els seus comentaris: "Lunes, 8 de septiembre. Fiesta de la Virgen. Después de misa, visita a las monjas francesas, que tienen un muy hermoso internado, y baño delicioso en la apartada playa de Fanals con mi hermano y sobrino." (En aquell temps, els capellans locals –i el pare Rodés segueix la tònica–, quan anaven a banyar-se, buscaven un lloc quasi desert i a Lloret, llavors, la platja de Fenals i la Boadella eren molt solitàries.)

"Martes 9 de septiembre. Me he sentido enfermo y he pasado una noche sin cerrar el ojo, y con agudos y continuos dolores en toda la cintura; por la mañana viene el Dr. Roviralta, teme un apendicitis; le aconsejo esperar. Vienen el doctor Blanch i el Dr. Terrades, determinan que no.

Paso dos días sin tomar alimento alguno, ni siquiera caldo.

Jueves, 11 de septiembre. Igual, en mi cuarto sólo entra el Dr. Roviralta, que me confunde con sus atenciones, haciéndome de enfermero y dándome muestras de verdadero cariño.

Sábado 13 de septiembre. Aún no puedo decir misa.

Domíngo, 14 de septiembre. Digo misa a la parroquia con alguna dificultad; el párroco me trata muy delicadamente. (El rector de Lloret en aquell moment era Mn. Joan Ferrés Puntonet.) Tarde: Hermosa fiesta popular en el parque, con orquesta, sardanas, refrescos y con todo el pueblo reunido con grande animación; estaba también el Sr. Cura y los vi-

La casa del pare Rodés.

carios (possiblement Mn. Giró i Mn. Serra). Convidado el Sr. Rubió (segurament es refereix a l'arquitecte dissenyador dels jardins), y su señora Mercedes, muy simpáticos."

Val a dir que el Dr. Roviralta havia introduït el costum de fer aquesta trobada a Santa Clotilde feia poc i ho va anar repetint tots els segons diumenges de setembre, com es comenta, en més d'una ocasió, en el quinzenari Aires Lloretencs. (Veure, per exemple, el núm. 1, de primer d'octubre de 1933).

"Lunes, 15 de septiembre. Salgo para Barcelona con las protestas de la familia Roviralta que acuden todos a Blanes para despedirme. No he podido ir ni a los Santos Ejercicios de Franciach ni a la visita prometida del Marqués de Camps, que tanto me había instado.

Miércoles 17 de septiembre. Vuelvo a Tortosa, todavía bastante atropellado."

Ja el tenim, doncs, novament al seu estimat Observatori.

Pel setembre de 1931, -ja havia estat proclamada la República- el pare Rodés passa novament uns dies a Lloret amb els seus, i torna a fer excursions per la rodalia del poble. En aquest cas, en el seu Diari, parla explícitament de la seva anada a la festa de les Alegries - el dia 8- i aprofitta per donar alguna conferència entre els amics. No es troba massa identificat amb la vida dels estiuejants que, segons ell, "se reduce a la playa y al casino" (...) i "favorece la indolencia, la frivolidad e imposibilidad para la vida de trabajo y sacrificio." Potser per això, per la tardor del mateix any torna a Lloret i hi predica uns exercicis espirituals.

En el número 2 del quinzenari Aires Lloretencs (de 15 d'octubre de 1933), hi consta, també, una nota que diu: "Hostes il·lustres. També han romàs uns dies entre nosaltres l'eminent astrònom, director de l'Observatori de l'Ebre, Pare Lluís Rodés, l'eximi novel·lista francès Paul Valery, el savi professor de geodèsia i geofísica de la Universitat de Missouri (EEUU) P. Marcel Wnane -qui sap si convidat pel pare Rodés- i el notabilíssim dibuixant espanyol senyor Bosch."

La vida del pare Rodés passa moments molt amargs pel que fa a la situació familiar. A finals de 1936 la seva germana Conxita li fa saber la mort del seu nebot Manuel, que deixa esposa i set fills -els Rodés eren, realment, procreadors de mena- i el 17 de maig de 1938, en el transcurs d'un dels bombardeigs a què fou sotmesa Barcelona, una bomba cau a la Gran Via, davant del cinema Coliseum, i ensopega just un camió que anava carregat de trilita, l'explosió del qual destrueix gairebé tots els edificis de l'entorn i mata i fereix la gent que estava transitant pel carrer. Moren així el seu germà Leopold, llavors degà del Col·legi de Notaris de Barcelona, i la seva filla Filomena. Un militar li explica que Leopold -el germà que el convidava, sovint, a Lloret i que el va portar a Santa Cristina el 1928- i la filla anaven pel carrer quan els va sorprendre l'alarma. Es van refugiar en una de les cases que, amb l'explosió, es va ensorrar i van morir aixafats. "Dios mío, esto es horrible" escriu el P. Rodés. Intentarà visitar la família a Barcelona però uns són a Lloret i altres a Llaveneres. Sembla que arriba a veure'ls a mesura que pot aprofitar algun transport. Més endavant torna a parlar d'una anada a Lloret des de Barcelona i fa el trajecte una part en tren i la resta a peu. Encara hi torna més endavant, concretament el 25 de setembre de 1938. En els seus apunts, concisos i abreujats, dóna a entendre que va dir missa a Llaveneres i, tot seguit,

vingué cap a Lloret. Va dinar a l'Establiment, és a dir, al manicomi que tenia la família Bernat-Campderà, "con D. Enrique y Margarita". "Es muy de agradecer -deixa escrit- la cordialidad con que nos reciben siempre". I telegràficament anota: "Vicario refugiado". Sempre s'ha dit que, en temps de la guerra, en el manicomi es van acollir moltes persones de dretes o clergues, fent veure que eren malalts mentals. Aquesta nota ho corrobora. També escriu el pare Rodés: "Visita del Sr. Martí Barrera (antiguo Consejero de la Generalitat) muy amigo de mi hermano y que me cuenta lo que hizo para salvar a Manuel". La família Barrera era amiga dels Bernat del manicomi (el director, el Dr. Manuel Bernat, era d'ERC) i tenien casa a Lloret. Troba, també, moltes altres persones conegudes. El 26 de setembre anota: "Misa en casa, consuelo a varios; expreso mi opinión sobre la manera de subir los niños." El dia següent, el dimarts 27 de setembre, diu missa a casa de la Cristina Gelats, neboda del banquer de l'Havana, que era amic del jesuïta. També deixa escrit que hi ha "Guillamet, su hermana y prometida, consuelo familia Riera, caso de Pilar." Aquí hem de subratllar que el transcriptor confon el cognom Gelats i dóna a entendre que el jesuïta va menjar uns gelats al matí. En els apunts personals de Rodés es veu ben clar que diu "Misa en casa Gelats, Cristina, sobrina del banquero de la Habana". El dimecres 28, després de dir missa a casa seva, uns amics -els López-Sevilla-, el porten amb auto fins a Caldetes on s'entrevista amb l'ambaixador de Suècia per explicar-li un seu proper viatge a Estocolm per qüestions científiques.

Aquesta darrera etapa de la seva vida va ser dura. La viu amb neguit tant perquè pateix pels membres de la família, sovint detinguts o empresonats com tanta gent de dretes en aquells temps, com perquè les operacions bèl·liques que tenen lloc en els escenaris de l'Ebre cap al final de l'enfrontament fratricida són un perill per a la integritat del seu estimat Observatori. I això l'afecta molt i acabarà portant-lo a la mort, com ja hem explicat.

És interessant, doncs, que, entre els seus records, fidelment anotats, junt a tants noms de ciutats i països que va recórrer al llarg de la seva vida, hi figuri, també, el de Santa Cristina, referit a la nostra ermita, i el d'altres contrades de Lloret (Fenals, Santa Clotilde, les Alegries...). Senyal que també eren del seu gust i que no havia oblidat aquests indrets tot i la llunyania i la seva constant activitat. ■

El nou jovent lloretenc i Santa Cristina

Jordi Rocas

És un fet contrastat que el ball de plaça i els llaguts han portat com a conseqüència la plena implicació del jovent a Santa Cristina i a les seves moltes activitats. Això ha portat a reforçar el coneixement i la continuïtat de l'entitat dins la complicada transformació que ha patit el nostre poble durant els darrers anys. Així doncs, aquest coneixement resulta bàsic sobretot per part de les noves generacions que en seran els futurs responsables.

Un fet a remarcar d'aquests darrers anys, és que cada primavera, amb l'arribada del bon temps, les escoles i instituts del nostre poble, per iniciativa pròpia o en activitats docents programades pel *Departament d'Educació de l'Ajuntament*, uns quatre-cents nois i noies visiten ja fa uns anys, Santa Cristina, així mateix un col·legi gironí ben conegut com és el Bell-lloc, l'ha visitat cada any.

Les activitats dels instituts, consten d'una classe de matemàtiques i una visita guiada al paratge i l'ermita, dins el *Projecte Arrelat*, per a l'alumnat de 1r d'ESO; nois i noies d'entre 11 i 12 anys, que durant tot un matí els ocupen aquestes activitats. Els més petits, els de primària, fan senzillament una estada de natura per l'indret i la corresponent visita a l'ermita.

Aquest 2016, del 4 al 19 de maig, i durant 8 dies de dimarts a dijous, hi han passat més de quatre-cents alumnes dels instituts Rocagrossa, Coll i Rodés, Immaculada Concepció i de l'Institut Escola de Fenals, així com alumnes de primària de l'escola Àngels Alemany, del Bell-lloc de Girona i de la Immaculada Concepció.

Hi trobem un 40 per cent més o menys de nois i noies, que a través de les nostres festes, la dels Perdons, la del 24 de Juliol, comunions, bateigs o altres actes, o tan sols a banyar a la platja, han estat alguna vegada a Santa Cristina. La resta desconeixen completament el lloc, el que s'hi fa i el que significa per a Lloret i per als lloretencs l'indret i la institució, per tant, quan acaben aquestes visites, els que ho desconeixien, almenys tenen constància que exis-

teix, i els que ja hi havien vingut alguna vegada, han pogut aprofundir en el coneixement del lloc.

Comptem que entre aquests alumnes, una gran majoria els trobem dins la babel de totes les variades nacionalitats que formen actualment la població de Lloret, sud-americans, paquistanesos, dels països de l'est, subsaharians, etc., per tant, molt allunyats del coneixement de les tradicions culturals del poble i del país en què viuen actualment. En algun cas puntual, fins i tot, en tractar-se d'una ermita de culte catòlic, encara que sigui una visita de caire cultural, són reticents a entrar-hi o directament no hi entren, per les instruccions que tenen de les seves famílies de no entrar en llocs de culte d'altres religions que no sigui la seva.

El que sí que es nota, és un marcat interès per tot plegat, una vegada superada la reticència per la por que els deixin anar un "rotllo", la majoria entren en el tema i plo-uen preguntes per aclarir els punts que els han cridat més l'atenció, que no solen ser d'un sol tema, sinó de tots el apartats tocats, el paratge, la institució, l'ermita, la festa major, el ball de plaça, inspiració, etc. Ja a dins de l'ermita, la Santa, banderes, vaixells, sa relíquia i els exvots, els criden molt la seva atenció. No tot ha de ser flors i violes, però, ja que alguns, pocs, hi passen sense pena ni glòria. Aquest fet, però, no ens ha d'estranyar, això no només passa en els joves, ho podem aplicar també en els adults de casa nostra mateix; moltes vegades en visites culturals en molts indrets és pot constatar aquest fet.

Aquest nou col·lectiu, el més nou jovent de Lloret, sense aquests contactes amb Santa Cristina a través d'aquest projecte, de ben segur que passarien anys sense conèixer de la seva existència, sense adonar-se, que el poble en què viuen, compta amb un lloc emblemàtic amb una llarga i antiga tradició, que forma part primordial de la història de Lloret, així com del seu moment actual. Per tant, benvingudes aquestes jornades i el que signifiquen per al nostre jovent que, per poc que hi culli, segur que hi cull molt. ■

Els documents de l'Obreria cedit en dipòsit a l'Arxiu Municipal

Salvador Palaudelmàs

La nombrosa documentació de l'arxiu de l'Obreria de Santa Cristina es trobava molt dispersa i desordenada. Intentant racionalitzar la seva distribució, vaig veure que els documents més antics o importants, es guardaven en carpetes amb una numeració. Més tard vaig comprovar que la numeració es corresponia amb el detallat treball fet a l'any 1999, per la Montserrat Sala i Vila, un *master* en arxivística titulat: *"Les associacions religioses de laïcs: L'Obreria de Santa Cristina i les Confraries de Sant Pere i Sant Elm. Estudi i tractament dels seus fons documentals"*. Per fer aquest treball, la Montserrat va tenir accés a la documentació de l'arxiu de l'Obreria i, atesa la inexistència d'unes normes bàsiques de classificació per a associacions amb llarga tradició històrica, va establir un quadre de classificació dels documents, de creació pròpia i amb la tutela de l'arxiver municipal.

Aquest treball de la Montserrat Sala suposa una important aportació per molts aspectes que conté, amés del valuós testimoni que suposa l'inventari de la documentació en el moment en que va ser fet. Malauradament però, la ordenació que va fer no es va conservar físicament als anys posteriors, és a dir: tenim aquest document, però l'ordre topogràfic creat no es correspon amb la ubicació dels documents que jo he trobat, de forma que es fa impossible localitzar físicament les caixes definides en el treball, doncs el contingut documental que hauria d'estar en una determinada caixa, en realitat es trobava dispers i barrejat en diferents llocs. Aquest fet, sumat a l'augment de documentació produït en els anys que han passat des de llavors, ja sigui per l'activitat natural de l'entitat o bé per diferents donacions de documentació antiga rebuts també en aquest temps, han obligat a partir pràcticament de cap i de nou per establir una ordenació i classificació de l'arxiu de l'Obreria.

Després de diferents consultes amb l'arxiver municipal Joaquim Daban i amb l'autora d'aquell treball Montserrat Sala, i com a pas previ a cap modificació de la ubicació dels documents, ha calgut definir el quadre de classificació a seguir. Vaig partir doncs, de l'esquema establert per la Montse Sala l'any 1999, amb algunes modificacions, ja siguin per raó de criteri o pel coneixement

Documentació històrica de l'Obreria.

pràctic del funcionament intern de l'entitat. L'esquema té cinc grups principals: Entitat, Patrimoni, Gestió, Actes tradicionals i culturals, i Col·leccions factícies. Cada un d'aquests grups es va subdividint fins el grau de detall apropiat per a cada cas.

El passat vuit d'abril de 2016 l'Obreria va procedir a la primera entrega de documents dipositats en cessió a l'Arxiu Municipal. El seu contingut comprèn la documentació més important, la més antiga i delicada, però també n'hi ha de força actual, seguint criteris d'homogeneïtat temàtica. Tota aquesta documentació, es troba ordenada i classificada segons l'esquema descrit. Vaig redactar un índex documental que inclou, per a cada document, quatre camps: un codi numèric d'ordenació; la data; una descripció abreujada del document; i la referència topogràfica de la seva ubicació. La gran quantitat de documents existent, exigeix l'actuació dels professionals de l'arxiu municipal, per a la creació de les fitxes descriptives de cada document, tasca que esperem que es pugui anar realitzant a base de temps. Queda igualment al seu criteri, el quadre de classificació definitiu de la documentació.

Les finalitats bàsiques del meu treball han estat, d'una banda, classificar els documents i redactar un inventari que defineix quina és la documentació que l'Obreria ha dipositat a l'Arxiu Municipal; i d'una altra, escanejar la documentació, de forma que junt amb el dipòsit material que es va fer, es van entregar cap a dos mil tres-cents fitxers digitals de tota la documentació històrica i la més rellevant. Finalment, caldria aplicar el criteri de l'esquema de classificació adoptat, a la documentació que vagi generant l'entitat en el present i futur, així com fixar la obligació de guardar a l'arxiu de l'Obreria tots els cartells, programes de concerts, dels Perdons, i de totes les activitats de l'entitat. ■

Acte d'entrega de documents.

Visita dels amics de Santa Cristina de Ravensburg, per la Festa dels Perdots

Salvador
Palaudelmàs

En la passada Festa dels Perdots vam tenir el plaer de rebre com a convidats de l'Obreria, una representació del nostres amics de Ravensburg. En aquesta ocasió ens va visitar els Srs. Hermann Schoch i la seva esposa Marianne, i els seus amics que ens fan l'inestimable servei de la traducció, Michael Wieland i la seva esposa Ana. Arribaven a l'aeroport de Barcelona el divendres 19 de febrer, on els va recollir l'Obrer Josep Fàbregas, que els acompanyà fins a l'Hotel de la Vila, on es van allotjar. A la nit, ens vam reunir a La Campana un grup de 50 comensals, bàsicament compost per les persones que havíem gaudit de la seva hospitalitat a Ravensburg en el viatge de juny de 2015, compartint amb ells un sopar de benvinguda, en el que en Hermann, acompanyat per la guitarra, ens va dedicar algunes de les seves cançons, que van fer molt animada la festa. Van obsequiar a cada un dels presents amb un paquet de galetes de la seva població, i a l'Obreria amb un ciri pasqual per l'ermita.

El dissabte a la tarda, amb la col·laboració d'en Joan Domènech i acompanyats per aquest, en Jordi Boada i en Salvador Palaudelmàs, varen visitar el Museu Diocesà de Girona, on varen contemplar el retaule de Santa Cristina de Corçà i altres objectes relacionats amb el culte a Santa Cristina, i seguidament vam ser atesos pel Sr. Rector de Santa Cristina d'Aro, que ens va obrir l'església per a la

seva visita i contemplació també del magnífic retaule que conté. Al vespre, varen assistir al concert dels Perdots a l'església parroquial, i seguidament l'Obreria els va convidar a sopar, al restaurant Àtics La Carpa.

El diumenge, festa dels Perdots, van anar caminant amb el Xino Xano fins a Santa Cristina, on van assistir a la missa dels Perdots, i seguidament a l'arrossada, com a convidats de l'Obreria. A la nit, i com acte de comiat, de nou van compartir taula amb els obrers en un sopar al restaurant La Tagliatella. Finalment el dilluns al matí, van tornar cap a l'aeroport de Barcelona, acompanyats en dos cotxes, per l'Arseni Frigola i en Salvador Palaudelmàs.

L'Obreria ha intentat fer agradable la seva visita, per mirar de correspondre a les innombrables atencions que va rebre de la seva part, el grup que va visitar Ravensburg el passat mes de Juny. El Sr. Hermann Schoch ens va anunciar la seva propera jubilació, i la seva intenció de visitar-nos amb més assiduitat. Sempre serà ben rebut, els llaços d'amistat i simpatia s'han estret entre aquest grup alemany, i nosaltres. ■

La torre de defensa de l'ermita de Santa Cristina

Salvador Palaudelmàs

“...en lloc perdedor i d'immensa solitud...” (Document de 1376).

Fra Joan Gaspar Roig i Jalpí, nascut a Blanes l'any 1624, era frare de l'Ordre dels Mínims, ordre religiós del que va ser superior de l'àmbit de Catalunya. Residí a Girona entre 1663 i 1670, quan es traslladà a Madrid fins al 1673, en que va ser nomenat cronista reial per a la Corona d'Aragó. Els seus darrers anys residí al convent de Manresa, on morí el 1691. Historiador, deixà un llegat d'obres eclesiàstiques i religioses, però és més conegut per les seves obres històriques. Deixà també una falsificació històrica, el “*Llibre dels fets d'armes de Catalunya*”, que va publicar atribuint-lo a un suposat autor del segle XVI, *Bernat Boades*, així com tingué alguna altra intervenció amb certes dades falses. Algunes de les seves obres feien referència a la seva vila natal, Blanes.

Aquest article vol fer referència a unes cartes seves, que es troben a l'Arxiu de la Corona de Aragó (*Consell d'Aragó*, lligall 525), publicades per Fra Josep M. Prunés, de la Comissió Històrica de l'Ordre dels Mínims, als “*Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*”, volum XLVI, any 2005, amb el títol “*Tres cartes inèdites de Fra Joan Gaspar Roig i Jalpí*”. En la segona d'aquestes tres cartes, escrita des del convent de la Victòria de Madrid amb data Abril de 1670, en la seva condició de Conventual de Girona i superior de l'Ordre dels Mínims a Catalunya, Roig i Jalpí escriu a l'Exmo. Sr. Don Cristóbal Crespí de Valldaura, Vicecanceller d'Aragó, demanant ajut per a la reparació del Convent de Sant Francesc de Paula de la ciutat de Girona, molt malmès pel setge de l'exèr-

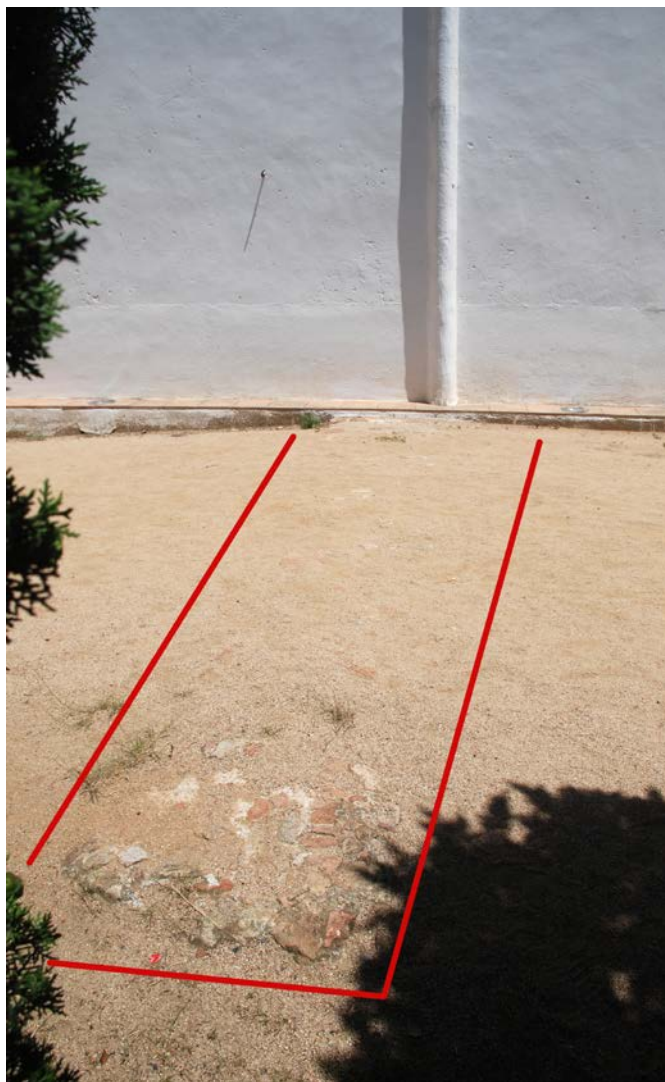
cit francès. A continuació, exposa una proposta, exposant que “entre las villas de Blanes y Lloret, que dista la una de la otra tres quartos de camino hai una hermita a invocación de Santa Christina, en que hai Iglesia y casa harto capaz, y una torre para su defensa con alguna tierra para labrar y su poco de viña, y esta sita la hermita sobre unos riscos a la orilla del mar, y es en todos tiempos mui frecuentada. Como nos falta el insigne convento de Perpiñan y aquella hermita esta en puesto apto y qual conviene para la buena educación de los novicios (cosa la más esencial al buen estado de la Religión) pues está fuera de poblado y apartada de los bullicios que en poblaciones suele aver; entre dos villas grandes, que pueden fácilmente sustentar a los Religiosos, y a orillas del mar, que es lo más importante para nuestra vida cuaresmal, que nos obliga estando con salud a no comer carne, leche, manteca,

ni huevos, ni cosa alguna compuesta con alguna de estas, con pena de culpa mortal, primero con mi Superior; suplico a V.Excia, que para bien de la Religión y Servicio de Nuestro Señor; sea de su servicio fomentar esta fundación y dar la mano para la consecución de este desseo tan pío, que ya tengo yo en Cathaluña persona que me ha prometido una buena partida de dinero para el día que se haga esta fundación y Dios Nuestro Señor despertará el corazón de otros devotos, como lo espero de su divina Magd., si se sirve de este mi desseo, y si no que lo estorve su Magd. divina.

Escut de l'Ordre dels Mínims,
de Sant Francesc de Paula.

La hermita está en el término de Lloret y es de dicha villa de Lloret, de suerte que los Jurados de la villa son los Patronos de dicha hermita; el Cabildo de la Santa Iglesia de Gerona es señor de dicha villa por compra que de ella hizo al Señor Marqués de Aytona, que Dios haia, y así para conseguir esta fundación se ha de impetrar licencia de dicho Cabildo y se ha de procurar recabar con los Jurados que den la hermita, y para uno y para otro es necesario medio poderoso, que obre con deseos y ánimo de hazer esse bien a la Religión, y así, Señor, me valgo de V.Excia. como a tan pío y devoto de nuestro P. San Francisco de Paula.”

Vestigis d'una construcció d'origen desconegut.

Dues setmanes més tard escriu la tercera d'aquestes cartes, insistent en la seva petició. No tenim notícia de que existeixi cap resposta, el fet evident és que el noviciat no es va arribar a fundar. De la lectura de la segona carta però, en podem destacar alguns aspectes que ens criden l'atenció.

Quan descriu l'ermita de Santa Cristina diu que *“hay iglesia y casa harto capaz, y una torre para su defensa con alguna tierra para labrar y su poco de viña...”*.

L'existència d'una torre de defensa, com a tal, és una dada desconeguda fins avui. Ens hem de situar a l'època, any 1670, en que l'ermita no era l'actual –construïda entre 1764 i 1772 –, sinó la petita ermita amb absis preromànic segons es va comprovar pels arqueòlegs en les excavacions practicades al desembre de 2013. Per tant, es defineix el conjunt existent en aquella època, compost per la petita ermita preromànica, amb una torre de defensa i una casa que devia tenir adequades dimensions per ser definida com “harto capaz” per proposar l'existència d'un noviciat, és a dir, una petita comunitat religiosa.

A l'actual àmbit de Santa Cristina, existeixen restes d'una construcció que no s'ha pogut identificar. Es tracta de la base d'un mur, a nivell del terra, al pas que comunica l'entrada principal de l'ermita, amb la plaça del pi. Perpendicular a la façana sud-oest, al peu de l'actual rellotge de sol, s'ha suposat que podia haver estat un antic contrafort, sense massa convicció. Ara, coneixent que havia existit una torre de defensa, podem també suposar que pot ser un vestigi d'aquella torre.

Un altre aspecte destacable del contingut de la carta, és sobre la titularitat de l'ermita. Roig i Jalpí descriu que el Capítol de Girona és el senyor feudal de la vila de Lloret; que l'ermita és propietat d'aquesta vila (no pertany doncs, al Bisbat), i que els Patrons de l'ermita són els Jurats de la vila. I exposa que, per tirar endavant la proposta de creació d'un noviciat, cal obtenir els permisos, tant del Capítol gironí, com dels Jurats de la vila. L'autonomia de l'ermita de Santa Cristina queda clara, una vegada més.

El meu agraïment, de nou, a Jordi Guitart, per la seva col·laboració en la recerca als arxius informàtics, que fan possible descobrir sempre noves dades sobre la nostra història. ■

Aspecte aproximat que podia haver tingut la torre de defensa de Santa Cristina (imatge fictícia).

25 anys de concerts a Santa Cristina

Jordi Soliguer i Mas
Obrer Major 1998-2006

Enguany fa vint-i-cinc anys de la celebració del primer concert d'estiu a l'ermita de Santa Cristina. Fou el 14 d'agost del 1991 quan la cantant Maria del Mar Bonet va desgranar les primeres notes d'una melodia que avui encara sona. Estava previst celebrar-lo a la plaça del Pi però el temps va ser rúfol, va descarregar aigua a bots i barrals, i es va haver de portar a terme a l'interior de l'ermita. La cantant, amable, va acceptar el canvi d'espai i la seva veu excel·lent, sense micròfon, va captivar els assistents.

En anys posteriors es va anar celebrant algun concert cada temporada. Fins que a partir de l'any 1998 es va consolidar l'opció de programar un cicle de concerts bàsicament al mes d'agost. Una oferta que es manté per a gaudir de la música i d'uns escenaris únics.

La programació s'ha omplert al llarg de la seva trajectòria de grans artistes, tant en el camp de la música lleugera com del món líric, tant cantautors com bones orquestres. Hem fruit de nits inenarrables, quan la lluna i les estrelles s'han aturat a escoltar les notes que omplien l'entorn afable.

Per portar-ho a terme vam endreçar els espais, dotant-los d'una il·luminació apropiada i mantenint-los acuradament acollidors.

Però no tot és tan senzill com ara pot semblar. Hem de ser conscients que en els seus inicis la celebració de concerts estava condicionada a obtenir el permís de la llogatera de la finca, la senyora Glòria Clua, la qual posava totes les traves possibles per mirar de frenar qualsevol iniciativa que arribés de la junta de l'Obreria. Les relacions sempre van ser tibants.

La plaça del Pi formava part dels espais ocupats pels arrendataris segons quedava establert en el contracte de lloguer. No obstant això ens era permès fer-hi algun acte, prèvia comunicació a la senyora esmentada, moltes vegades a través dels encarregats de dur el negoci, el matrimoni format per en Joan Riera i la Maria Llombart. Com veiem, era una manera d'anar avançant en l'ús de la finca, que mantenia una situació no volguda per part de l'Obreria, però que era tolerada per les dues parts.

L'any 2001, però, en el moment de cobrar l'import del lloguer se'ns va descomptar vint mil pessetes per cada vegada que havíem utilitzat la plaça aquell any, sense cap advertiment d'avançada ni cap conversa justificativa. Senzillament, aplicaven una decisió unilateral una vegada consumada la realització dels concerts.

Aquest fet va fer vessar el got de la paciència. Llavors vam fer mirar per un advocat el contracte i sobretot les sentències que s'havien dictat com a resultat de judicis mantinguts per aclarir el sentit contractual del lloguer. Aquí vam trobar un punt feble per poder actuar i vam decidir anar a resoldre la qüestió per sempre. La contradicció entre el contracte inicial, que era d'un negoci en marxa, amb la darrera sentència, que dictava que era el lloguer d'uns locals, ens afavoria en el sentit que les obres de reforma imprescindibles per adaptar l'hotel a les normatives vigents i exigibles les havia de pagar l'arrendatari i no l'arrendador. Amb l'ajuda de la Lucía Echegoyen, regidora de cultura i representant de l'Ajuntament a l'Obreria, i de l'alcalde, Josep Sala Montero, es va fer tancar l'hotel per no complir les normes mínimes.

La inversió era tan important i el cost de les obres a fer tan elevat que un cop va tenir els pressupostos, la senyora Glòria Clua va decidir renunciar al lloguer. Considerava que el negoci ja no era rendible, acostumada com estava a pagar un lloguer d'èpoques passades i a no fer cap millora en les instal·lacions.

El dia 1 d'abril de 2002, reunits a sota del porxo els membres de la junta i la llogatera, ens va signar la renúncia al contracte d'arrendament. La finca quedava alliberada i l'Obreria podia disposar de tots els espais. Només l'import del lloguer del restaurant de la platja, que vam aconseguir aleshores, sextuplicava la quantitat que ens pagaven per tots els locals de la finca i terrenys adjacents. L'Obreria adquiria una capacitat econòmica per afrontar nous reptes sense patiments.

Calia explicar aquests fets perquè la memòria és efímera i el relat acomodador. L'arrendatària no es va jubilar per voluntat pròpia, vam forçar la situació perquè no li quedés cap més opció. ■

Tots els 24 de juliol de la meua infantesa, el meu pare ens cridava de bon matí per anar a la platja de Lloret i esperar, des de davant de l'ajuntament, l'arribada de la Santa des de l'església parroquial per, un cop dalt de la barca, en els primers anys de "l'Artista" i posteriorment del "Pirata", iniciar la processó per mar cap a Sta. Cristina. En enfilat mar endins no deixava de mirar en terra tot esperant veure la mare que s'anava a acomiadar de la processó, ja que, poc amiga del mar, preferia quedar-se a casa i cuinar el fantàstic àpat de festa major. Si calia, en ocasions, jo mateixa o algun dels meus germans portàvem a la processó una bandera fins a l'ermita. Un cop arribats a Sta. Cristina, després de la processó, el meu pare s'assentava a la plaça del Pi tot esperant l'estofat, mentre que nosaltres preferíem esmorzar sota els pins juntament amb la tia Montserrat. Anys després, quan vaig haver de decidir el tema del treball de final de recerca del màster d'Arxivística que portava a terme a la Universitat de Girona¹, no vaig tenir cap dubte que havia de dedicar-lo especialment a l'obreria de Sta. Cristina, per posar en valor i inventariar el seu fons documental, que ha preservat documentació des del s. XV fins avui mateix. Els obrers em donaren totes les facilitats i recordo especialment dies de festa, diumenges assolellats i tardes de tardor, acompanyada del meu fill de pocs mesos assegut en una ganduleta al banc de la sagristia (i amb el seu berenar en un termos), dedicada a treballar en un entorn exterior entranyable que ajudava a suportar les humitats i la foscor de la petita cambra, on dins un armari es custodiava la documentació. En aquell moment la meua tasca va venir condicionada pel fet de tractar-se d'una institució particular i per la voluntat de no modificar i respectar l'organització que tenia llavors el fons documental, tal i com em fou demanat en aquell moment. Era un temps en el qual es valorava salvaguardar la documentació abans que reorganitzar-la o disposar-la en una institució, al mateix temps que s'exposava al públic la documentació més antiga i valuosa, deixant a un segon pla la documentació adminis-

trativa que avui dia apreciem en la mesura que és la demostració de la continuïtat de la institució.

Recordem que llavors ni s'imaginava el que la informàtica i la imatge digital ha permès per treballar qualsevol fons documental en l'actualitat. Tot era paper, llapis i temps, i ordinadors de disquetera ampla amb programes obsolets avui en dia, però fou la primera eina que va permetre valorar i donar a conèixer els documents que s'havien preservat generació rere generació. Un cop fet el treball de camp, quedava pendent donar cos a tot aquell inventari. No fou una feina fàcil compaginar el dia a dia, amb una feina allunyada d'aquest àmbit, amb tot el que suposava redactar i donar forma a una tesi de màster. Finalment, vaig poder tancar la feina. El treball fou ben valorat, però les circumstàncies em van portar a que la tesi quedés en una lleixa a l'espera d'algun dia poder reprendre el projecte.

Molts anys després, vaig tornar a treballar a Lloret, vaig poder anar de nou cada any a la festa però de diferents maneres, en barqueta amb el meu germà, veient la processó marítima des del castell de Sant Joan, a l'arribada de la processó a la platja de Sta. Cristina on s'hi apleguen molts lloretencs que hi van directament, o ens els creuers habilitats a l'efecte. Hi ha, però, una tradició que no he variat, l'esmorzar sota els pins al costat de la plaça amb la meua germana Nuri, on ens hi trobem moltes colles i famílies que any rere any ocupem conscient, o inconscientment, el mateix espai. Aquest dia saludem i parlem amb parents, amics i coneguts que moltes vegades només veiem en aquesta festa, ja que per motius personals o laborals no coincidim fàcilment. Les tradicions es mantenen si ens aporten satisfaccions i alegries i Sta. Cristina és sempre un lloc de trobada. Malgrat això, mai se'm va ocórrer demanar ser obrera, tot i que en la festa dels Perdons, on el pare ajudava a fer l'arròs, sempre era tema de conversa conèixer les noves obreres d'aquell any. Encara que no ens ho sembli, cadascú porta a Sta. Cristina en el cor i cadascú hi col·labora i aporta el que pot i sent. El meu exvot a Sta. Cristina va ser l'estudi del fons documental de l'Obreria.

El cercle es tancava, records de la infantesa, formació acadèmica, festa major, manteniment de la institució, Sta. Cristina obrava de nou com qui vetlla perquè ens sen-

tim membres d'un poble. Cadascú hi aporta allò que li és més proper. Aquesta ha estat una remembrança de qui viu la festa com qui creu que viu en un cert anonim, però cal recordar que molts grans de sorra fan una bonica platja. ■

¹ Sala Vila, Montserrat, *Les Associacions religioses de laics: L'Obreria de Santa Cristina i les confraries de Sant Pere i Sant Elm. Estudi i tractament del seu fons documental*. Treball de Màster d'Arxivística, Universitat de Girona, 1996. Sala Vila, Montserrat, "El fons documental de l'Obreria de Santa Cristina", *Sesmond*, Butlletí del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar, núm 8, gener 2009.

Sardanes a l'alba 2016

Jordi Rocas

Per segon any, el dia 1 de gener, va tenir lloc el fet d'anar a esperar a la plaga del Pi de Santa Cristina el primer sol del nou any. S'hi van aplegar unes dues-centes cinquanta persones per donar la benvinguda al 2016, tot ballant sardanes a partir de les set del matí, esperant la sortida del sol, acompanyats de xocolata amb melindros per anar capejant la fresca de la matinada.

Com l'any passat, la música va anar a càrrec de la *Cobla del Col·legi Santa Maria de Blanes*. El jovent que la integra, després d'anar de festa tota la nit, varen interpretar sis sardanes, tot i que a les darreres, sense baixar la qualitat interpretativa, el cansament els anava passant factura. En els papers, en lloc de les corxeres, les blanques, les negres, etc., de ben segur que hi veien el coixí, els llençols i un bon nòrdic, però tot va anar més que bé.

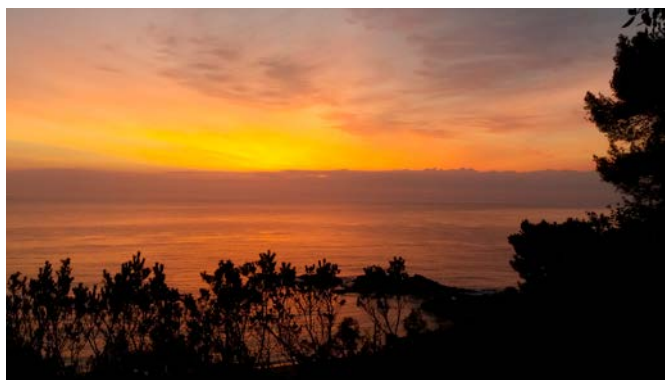
Dels assistents a la trobada, a banda dels lloretencs, va fer-hi cap força gent de pobles veïns com Sils, Palafròls, Girona, Blanes, Vidreres..., la qual cosa demostra que encara que ho diem amb la boca petita, aquesta nova activitat que l'Obreria ha encetat es va consolidant, estant a l'alçada, pel que fa a l'assistència de públic, de moltes

de les altres sardanes que tenen lloc aquest dia a l'alba i que se celebren en diversos indrets de la nostra costa de llevant principalment.

D'aquestes audicions de cap d'any, la degana de totes és la de Cadaqués, que té lloc al *Cap de Creus* des de l'any 1990. També hi trobem les de Calella de Palafrugell, al Far de Sant Sebastià, a *Sa punta de la Guarda*, la de l'Escala, a *Punta Montgó*, a Mataró, al *Passeig Marítim* i a Begues, al Baix Llobregat, al seu *Mirador del Mur*. Les cobles que hi intervenen, són la Vila de la Jonquera, l'Osona, la Baix Empordà, la Bellpuig cobla i la Santa Maria de Blanes. La dificultat és precisament trobar una cobla, en una diada tan assenyalada de festa grossa i celebrada per tothom; trobar músics disposats a fer una audició en aquestes hores intempestives, és un problema afegit.

Les audicions més veteranes, com serien les de Cadaqués i l'Escala, compten ja amb sardanes indispensables a interpretar aquesta diada, *Cap de Creus* del compositor Rafel Cabrisas a la primera, i *Sortida de Sol* del mestre Josep Vicens XAXU, a la segona.

Esperem que la nostra d'audició és vagi consolidant. ■

Comissió d'Obreres

Comissió d'Obreres de Santa Cristina

Gemma Fàbregas, Laura Codina, Marina Leal,
Cristina Fornaguera, Mireia Fornaguera i Ester Mas

Benvolgudes Obreres, Socis, lloretenques i lloretencs,

Com cada any, a poques setmanes de la Festa Major de Santa Cristina, la Comissió d'Obreres volem presentar el nostre balanç de les activitats dutes a terme durant aquest darrer any.

En primer lloc, volem parlar sobre els Premis Ses Obreres. Ja per tercer any consecutiu, hem presentat el format dels premis amb dos concursos: el Concurs de Cartells, amb el tradicional format, ja heretat de l'antiga Comissió, el qual sempre ha tingut molt d'èxit. I el renovat concurs de fotografia. En la primera edició de la renovada etapa, proposada el 2014, ja es va veure la voluntat, no només dels lloretencs, sinó de persones d'altres municipis, de participar en el concurs. En la segona edició, del 2015, la participació ja va ser molt més gran, amb una qualitat de les fotografies molt elevada, segons ens van informar fotògrafs experts. Aquest èxit, el volem compartir amb la Federació Catalana de Fotografia, gràcies a la qual estem donant a conèixer, no tan sols el concurs sinó també la Festa Major, en tot l'àmbit nacional. Així doncs, esperem que aquest any l'èxit sigui igual o major que l'any anterior, amb la qual cosa ja podríem afirmar que hem consolidat la implantació dels dos concursos. Us animem a tots a participar-hi!

En segon lloc, voldríem fer esment de la Trobada d'Obreres, que com cada any, considerem que va ser un èxit, ja que vam aconseguir reunir obreres de totes les generacions vives lloretenques! Obreres, us animem a totes a participar dels actes de la Comissió de la manera que creieu més oportuna. Qualsevol idea per millorar les nostres activitats, i qualsevol ajuda rebuda serà benvinguda!

En tercer lloc, voldríem agrair a la Confraria de Sant Elm per haver-nos escollit com a entitat homenatjada en el sopar d'enguany. Com tots sabreu, Sant Elm escull cada any una entitat / personalitat a qui dedica el sopar i aquest any vam ser nosaltres, cosa que ens va fer molta il·lusió! Moltes gràcies Obrers de Sant Elm i moltes gràcies a totes les Obreres que hi vàreu participar!

I finalment, un agraïment als obrers de Santa Cristina, per deixar-nos formar part de l'Obreria i per recolzar-nos en totes les activitats de la Comissió.

Molt bona Festa Major per tots,

Salutacions cordials. ■

La Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar

Agustí Blanch i Masferrer
Obrer Major - President

La Confraria de Sant Elm, o Erasme de Lloret, fou instituïda a l'església parroquial de Lloret el dia 9 de setembre de 1554.

El nom final d'Elm prové del grec *Eràmiós* (amable, agradable, digne de ser estimat) passant després pel nom llatí d'*Erasmus* i, després d'una gradual transformació, amb els anys va derivar en Erasme (Erasmus), tal com ha quedat pràcticament arreu. A Catalunya, però, després d'una primera abreviació es va transformar d'Erasme a Erme i, tot seguit, canvià la r per una l resultant Elme, per acabar finalment en Elm.

A Lloret, i a tots els llocs de parla catalana, el seu nom actual és Elm, encara que en alguns llocs l'anomenen també Erasme.

No hi ha cap dubte que és el mateix sant, ja que en alguns llocs -com a l'ermita de sant Elm de Sant Feliu de Guíxols- la imatge porta escrit a la base el nom d'Erasme, i en alguns goigs antics es troben els dos noms: Sant Elm o Erasme indistintament.

També per la unió de la t de sant amb Elm ha resultat Telm i també Tem.

Això pot portar a no diferenciar sant Elm o Erasme, bisbe d'Antioquia (s. III), de San Telmo, monjo de Fromista (Palència 1190 - Tuy 1246) de nom Pedro González, que per a més confusió, és venerat en alguns llocs també com a patró dels mariners i navegants, quan aquests sants no tenen res a veure entre ells.

La imatge del bisbe sant Elm té notables diferències entre els que l'anomenen Elm, com a Catalunya i països de parla catalana (Sant'Elmo a l'Alguer), i els Erasme que hem trobat en diferents viatges marítims, tant a França (Bonifacio a Còrsega) com a Itàlia (Gaeta i Formia) i a les seves illes (Sardenya, Sicília etc.).

Clau de volta de la capella de sant Elm a l'antiga església parroquial de Tossa.

Una altra gran diferència trobada en les imatges dels anomenats Elm és que normalment aquestes porten, a més del bàcul de Bisbe en una mà, una barca o un vaixell de vela a l'altra. Aquestes diferències es veuen representades en les imatges dels sants o en els dibuixos que es troben d'ells, especialment en els goigs.

Sense anar massa lluny, el primer exemple el trobem en una clau de volta procedent de l'església de la Vila Vella de Tossa de Mar.

A Lloret concretament, sembla que l'única imatge que s'ha conservat de sant Elm, anterior a la Guerra Civil del 1936, és la del carrer de sant Elm en una capelleta votiva que fa referència a l'exvot d'un mariner, en Joan Bta. Surís, que va fer a l'any 1783 quan el seu llondro (tipus de vaixell) va naufragar però es van salvar tots. Aquesta imatge de sant Elm és la que portava a la popa.

La va fer instal·lar a la façana de casa seva, amb un fanal que per sempre devia "brillar". Aquesta capelleta i aquest fet, diuen, van servir d'inspiració a Francesc Camprodon en compondre l'Òpera Marina (... "un fanal que el mar azota / sin matar su luz jamás ...").

Sembla que hi hagué una altra imatge de sant Elm a Lloret que havia format part de l'altar barroc del sant que estava situat dins del cos de l'església on avui hi ha l'altar del Sagrat Cor. Aquest altar, en començar la reforma modernista, es va intentar vendre al Museu Marítim de Barcelona (1929). No es té cap més notícia d'ell. Només s'ha trobat al Museu Marítim de Barcelona una foto de l'altar que en dóna fe. De la imatge que l'acompanyava, probablement també d'estil barroc, no se n'ha sabut res més.

L'any 1955, centenari de l'òpera Marina, es van posar a cada costat de l'altar de la Mare de Déu del Carme les imatges de sant Pere i sant Elm (els tres, per ordre, protectors

Imatge de la Capelleta votiva de sant Elm amb el seu fenal en el carrer del seu nom.

Sant Elm de 1955 de l'altar de la Mare de Déu del Carme, avui retirat. (Escultor: Horaci Tomarkim)

Sant Elm que acompanya la processó marítima de santa Cristina el 24 de juliol i l'ofrena de la corona el 26 de juliol.

Medalla de sant Elm.

Imatges de sants de poblacions properes

Totes les imatges properes a Lloret porten, en una de les mans, un vaixell.

Blanes
L'Esperança

Arenys de Mar

Sant Feliu de Guíxols
Capella

Sant Feliu de Guíxols
Església

dels mariners, pescadors i navegants). En una reforma feta últimament es van retirar les imatges dels dos sants que l'acompanyaven, quedant així l'església parroquial sense cap imatge del nostre patró.

Per no haver de manllevar cada any la imatge de sant Elm a la família Marlès per acompanyar la Processó de Santa Cristina, el soci Joaquim Durall i Serra va oferir, l'any 1987, a la Confraria una nova imatge per a aquesta finalitat.

Posteriorment, aquesta imatge és treta també per navegar, el 26 de juliol, a la processó marítima que organitza la Confraria i els alumnes de l'Escola de Vela per fer l'ofrena d'una corona de lloret en memòria dels que perderen la vida a la mar.

Aquesta és la medalla oficial que la Confraria concedeix a les obreres i al balladors del Ball de Plaça el 26 de juliol, així com també en casos de visites il·lustres i, últimament, a tots els socis i sòcies que han complert 25 anys d'antiguitat a la confraria.

Per altra banda, a través d'un antiquari lloretenc, es va trobar una talla policromada d'uns 45 cm. d'alçada en

Nova imatge de sant Elm.
Talla policromada restaurada amb un nou bàcul i la Goleta Far Barcelona a la mà.⁽¹⁾

bon estat, la qual vam comprar per ser restaurada, ja que li faltava el bàcul de bisbe i el vaixell. El soci i modelista de la Confraria, Xavier Macià i Andreu (e.p.r), la va arreglar i, com no podia ser més adient, el vaixell que li va col·locar a la mà esquerra és una reproducció de la Goleta Far Barcelona⁽¹⁾, la mateixa embarcació en la qual vam navegar per anar per primera vegada a Gaeta per visitar la tomba de sant Erasme, per a nosaltres sant Elm, i que vam repetir després d'uns anys.

Aquesta nova imatge de sant Elm presideix actualment la Capella dels Sants Metges, Seu de la nostra Confraria.

Com a una excepció, hem trobat aquesta composició d'un sant Elm italià acompanyat d'un vaixell, però no el porta ni a sobre ni a la mà. Això demostra que, tot i aquesta diferència, es tracta del mateix sant.

Conclusió: els sants Elm catalans porten un vaixell a la mà i els Erasme francesos i italians no.

⁽¹⁾ La Goleta Far Barcelona ens ha portat dues vegades als peus de la tomba de sant Elm –Erasme a Gaeta Itàlia– els anys 2009 i el 2013. ■

Imatges de sants de poblacions no catalanes

Cap d'aquestes imatges no catalanes, com es pot veure, no porta cap vaixell a la mà.

L'Alguer (Itàlia)

Formia (Itàlia)

Gaeta (Itàlia)

Bonifacio
(Còrsega, França)

Fotografies 2015

música

A SANTA CRISTINA
Obreria de Santa Cristina

Concerts d'estiu 2016

Punt de venda anticipada:
Museu del Mar

Hi haurà servei de restauració
abans i després de cada concert

5 AGOST · 22.30h

LAX'N'BUSTO

Plaça del Pi / Preu 15€

13 AGOST · 22.30h

JAZZCASTELLS amb LA VELLA
DIXIELAND i ELS VERNETS

Plaça del Pi
Preu 15€

19 AGOST · 22.30h

GUIEM SOLDEVILA

Plaça del Pi / Preu 10€

26 AGOST · 22.30h

TRIO DE CORDES

Interior Ermita / Preu 10€

www.musicaasantacristina.org

Organitza:

Amb la col·laboració de:

